

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal
Bulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőny cím: Közlöny, Arad
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal,
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETÉS

HÉLYBEN ÉS VEDÉKEN

Egyes évre 600 Le
Fél évre 300 Le
Negyed évre 150 Le
Havonta 50 Le

Hirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Bucarestben 50 banival
több.

Fizetnek?

Homályos és érthetetlen rendelkezés érkezett a napokban a pénzügyigazgatóságokhoz. A rendelkezésekben felhívják a magyar jelzálog és más kötvények, valamint a magyar takarékpénztékek tulajdonosait hogy kötvényeiket, illetve igazoló okmányukat deponálják a pénzügyigazgatóságoknál, amely a már ratifikált román-magyar gazdasági egyezmény folyamánaképpen a magyarországi követeléseket kiegyenlíti. A felhívásnak csak kevesen tettek eleget és ennek oka a közönség tartózkodása. A közönségnek nagy oka van arra, hogy rezervált álláspontra helyezkedjen. Elsősorban is komolytalannak tartja a felhívást, mert ilyen már egy ízben kibocsátottak a pénzügyi hatóságok, a bejelentési felhívásnak az érdekeltek eleget is tettek akkoriban, de a beigért kifizetés azonban minden megoldás nélkül elmaradt. Az ismert román-magyar szerződés most már komolyabb formát ad a felhívásnak. De a kötvények tulajdonosait egészen más súlyosabb félelem tartja vissza a deponálástól. A magyar tartozásból különféle címenek magas díjakat vonnak le. Levonják az adóhátralékot és a még megmaradt rész átvétele, amely a fővárosban történik, szintén költségesnek ígérkezik.

A pénzügyminisztérium homályos rendelkezése, amelynek alapján a felhívás megjelent, nem tartalmazza azt, hogy mi lesz a magyar folyószámla tulajdonosokkal. Azokkal, akiknek hírtokában követelésükről megfelelő igazoló okirat nincs, mert folyószámlájuk állásáról annak idején csak esetről-esetre kaptak értesítést. Ezeknek is be kell jelenteniük követelésüket és a gazdasági szerződés ezekre is vonatkozik? A pénzügyigazgatóság felhívása mélyen hallgat, pedig Erdélyben sok ezer embernek van magas összegű folyószámla követelése. És mi van a magánfelek közötti tartozások rendezésével? A tárgyalások alkalmával szóba kerültek ezek is? Mi az álláspontja a román és mi a magyar pénzügyi köröknek? Ezeket a nagyfontosságú kérdéseket teljesen figyelmen kívül hagyják a pénzügyi körök. A követelések kifizetése pedig sürgős. Nagyon sürgős a magánfeleknek, de még sürgösebb az államnak, mert a pénzhányt enyhíti, a gazdasági pangást megszünteti és a romló lejt megjavítja.

A beszarábiai kérdés a prágai kisantant-konferencián

Miről tárgyalnak Prágában? A magyar és az osztrák kérdés

Prágából jelentik: A Narodny Listy a kisantant programjáról a következőket írja: Elsősorban tárgyalják a nemzetközi helyzetet, majd Magyarország és Ausztria pénzügyi szanalását. Fontos pont lesz a kisantant álláspontja a jóvátételről. Az oroszországi kérdést is felveszik a napirendre. A

népszövetségi ügyek, főleg Németország belépése a Népszövetségbe, Németország lefegyverezése és ellenőrzése. A garanciaszerződés kérdése. A beszarábiai kérdést az első pont keretében vitatják meg és Oroszországgal szemben valamennyi állam fenntartja cselekvési szabadságát.

„Még egy évig maradunk hatalmon“ Mit mondott Constantinescu Goldisnak — Ujabb fuziós kombináció

Bucarestből jelentik: A megújult fuzió körül keletkezett hullámok még mindig nem csendesedtek el. A nemzeti pártban az a nézet alakult ki, hogy a fuziót Stere Constantin bukatta meg. Most újabb arról beszélnek, hogy tárgyalásoknak kell megindulniuk Jorgáék és Maniáék között. Goldis László a nemzeti párt egyik vezetője, amikor a fuzionált pártok ideiglenes vezetőségének vitája megkezdődött, lemondott alelnöki állásáról és lemondását mindeztideig még nem vonta vissza. A párt tárgyalásain hivatalosan nem is vesz részt. Goldis helyzete a pártban nagyon kritikus, aki minden idejét most csak az Avram Jancu ünnepe rendezésére fordítja. Ma tárgyalott ebben a kérdésben Constantinescu földművelésügyi miniszterrel. A miniszter beszélgetés közben a következőket mondta Goldisnak: *Egy évig maradunk még a hatalmon ez év őszétől számítva. Egyedül a lej esése távolíthat el bennünket előbb a hatalomról.*

Az a vereségek nagyon örülnek a fuzió kudarcmának és remélik, hogy abból felvehetik a tárgyalásokat a parasztpártiakkal. A liberális párt is erősen megkönnyebbült a fuzió kudarcmának és hatalmuk állandósítását tartják biztosítvánnyá. Oromu és Brătianu Vintila pénzügyminiszter között tegnap este újabb tanácskozás volt, amelyen megállapodtak, hogy a külföldi sajtóban ismertetik Románia gazdasági forrásait. A közvélemény előtt akarják kifejteni a bányatörvény lényegét is. Hivatalosan közlik, hogy Románia akarja a külföldi tőke segítségét, sőt közvetlen megegyezést akar létesíteni a párisi és londoni bankházakkal a lej konszolidálására. Érdekes az a hír is, hogy Constantinescu földművelésügyi miniszter rövidesen Londonba utazik, hogy az új gazdasági törvényeket az angolokkal megismertesse, hogy ezzel formálisan elejét vegye az angol sajtó további támadásainak. Románia ellen.

Elhalasztják a londoni konferenciát

Francia—angol szakadás készül — Poincaré a konferencia ellen

Párisból jelentik: A külügyminisztériumban ma hivatalosan kijelentették: A francia kormánynak tegnap délután jutott tudomására a londoni konferenciára szóló meghívás. A francia kormány a hivatalos meghívót nem küldték el. Feltételezhető, hogy az angol kormány úgy a saját, valamint a francia kormány nevében szétküldte a meghívókat az érdekelt államok-

nak. A programponctok kimondottan angol kezdeményezések és azt állítják, hogy a Franciaországgal való megegyezés alapján állították azokat össze. Párisban mégis zokon veszik, hogy a Franciaországgal való előzetes tárgyalás nélkül küldték szét a meghívókat. Párisban az a vélemény, hogy nem ügyvetlenségről van szó, hanem inkább csak az angol külügyi hiva-

tal tisztviselőinek és főleg Drexell államtitkárnak a manőveréről. Hivatalosan közlik, hogy a francia kormány tegnap felvilágosításokat kért az angol kormánytól a meghívók tartalmáért.

Felvetik a Ruhr-kérdést.

Berlinből jelentik: A Zeit, Stresemann szócsöve írja: Londonban német részről a Ruhr kiürítést fogják felvetni. Düsseldorf, Duisburg és a Ruhr-vidék kiürítése abban a pillanatban válik szükségessé, amikor a szerződési rendelkezések teljesítéséről megegyeznek. Enélkül a Konferencián döntő eredményt nem lehet elérni.

Poincaré új harcra kezd.

Párisból jelentik: A Matinban ma nagy cikk jelent meg állítólag Poincaré tollából. A cikk írja: a londoni konferencia elhalasztását javasolja, mert felesleges összehívni a világot, hogy tanúja legyen a francia-angol szakadásnak. — A francia Kamara egyesített pénzügyi és külügyi bizottságában ma szenvedélyes viták folytak Herriot-val a londoni konferencia meghívójáért. Párisban számolnak azzal a lehetőséggel, hogy a konferenciát elhalasztják, vagy meg sem tartják. Londonban érthetetlennek tartják a franciák idegeskedését. Az angol kormánytól távol áll a szándék, hogy a Franciaországgal megkötött megállapodások ellenére csatlakodjanak. Angliának az a felfogása, hogy Franciaország nevében is meghívták a szövetségeseket.

— A jugoszláv—olasz határci-dens. Belgrádból jelentik: Az olasz kormány sainálkozását fejezte ki a legutóbbi jugoszláv—olasz határci-densekért, amelyeknek két szerb járőr áldozatul esett. A legerélyesebb vizsgálat megindítását igéri.

— Pekár Gyula beszélt Lyonban.

Lyonból jelentik: A népszövetségi ligák uniójának kongresszusára nagy népgyűléseket rendeztek Herriot szülővárosában. Az első népgyűlésen első szónokul Pekár Gyulát kérték fel, aki sok ezer hallgató előtt ismertette a magyar álláspontot a Népszövetségről. Nagy hatással beszélt a francia—magyar közös szálakról. Utána a többi nemzetek szónokai beszéltek, közöttük Vacarescu kisasszony, romániai delegátus.

A pénzhiány katasztrófális következményei

Eles kritika a pénzügyminiszter politikájáról

Bucurestből táviratban: Az *Adeverul* cikket közöl a lej esésével kapcsolatos és szigorú kritikái megjegyzéseket írta a pénzügyminiszter közismert pénzügyi politikájához. A Kamara tegnapi előtti ülésén a lej esésének ügyében elmondott interpellációval kapcsolatosan sorra veszi a pénzügyminiszter ellenérveit és a következőket írja:

— Bratianu Vintila pénzügyminiszter azzal indokolja meg a készpénzhiányt elősegítő politikáját, hogy a készpénzhiány sok olyan gazdasági operációt fog megakadályozni, melyek teljesen feleslegesek.

A pénzügyminiszter állításával szemben a lap bebizonyítja, hogy a készpénzhiány éppen ellenkező irányban fogja befolyásolni az ország gazdasági életét. Egyelőre a készpénzhiány a nagyon is szükséges ügyleteket gáncsolja el. — Megszorítja a termelést akkor, mikor az árak lejtése céljából azt szaporítani kellene. Kegyetlen valóság, hogy a *resicai mávok munkásainak számát tízezerre szállították le.*

Már pedig a munkások számának redukálása a termelés redukálásával jár. Másodsorban azt tül-

szi a pénzügyminiszter, hogy a készpénzhiány olcsóbbá teszi a megélhetést, mert arra kényszeríti a kereskedőket, hogy szerényebb árban adják el áruikat.

A Kegyetlen valóság ezt az állítást is megcáfolja, a megélhetés ugyanis napról-napra drágább. Az árjegyzők ezt mutatják, hogy az árak havonta 2-2 és fél száza lékkel emelkednek. Különösen a közéleti cikkekre áll ez a megállapítás, mert ezeknek ára aránytalanabban emelkedik, mint a luxuscikkekre.

Végül azt állítja a pénzügyminiszter, hogy a készpénzhiány redukálni fogja az importot és megakadályozza, hogy felesleges árukkal elhalmozzák a piacot.

Nyilvánvaló, hogy ez a beállítás sem felel meg a reális helyzetnek. Az kétségtelen, hogy a készpénzhiány redukálni fogja a behozatalt, de ez egymagában nem hoz annyi hasznot, mint amennyi kárt okoz. A kereskedő rezsiköltségei, házibérei és egyéb kiadásai ugyanis olyan nagyok, hogy a jövőben új áruk hiányában ezeknek a költségeknek előteremtése céljából kénytelen lesz a jelenben is meglévő árut három-négyszeres árban eladni. Abszurdum tehát a

készpénzhiánytól várni az ország gazdasági életére zúfolt nyomasztó hatásoknak megszüntetését. A valóság az, hogy a jelenlegi gazdaságpolitika nem vezet célhoz, alatta az élet drágul, az ipar paralizálódik, a produktivitás csökken és a gazdasági krízis napról-napra nagyobb arányokat ölt.

Huszonöt betörés terhelte egy tíz éves fiu lelkét

Az aradi rendőrség feleltelen a fiatal bűnössel.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi első kerületi rendőrség elé ma délután egy régi ismerős került. Egtizenegy éves gyermek, aki saját bevallása szerint eddig huszonöt tolvajlást és vagy tíz betörést követett el. A nagymultu fiu már egy ízben megszökött a rendőrségtől. Megszökött az ineni gyógypedagógiai intézetből és végül megszökött szüleitől. Legutóbb az aradi butorszövetkezet helyiségébe tört be és onnan ötszáz lejt lopott. Tegnap a Neptun-türdő egyik kabinját látogatta meg és ezer lejt lopott el. A Neptunból a parkon keresztül jött be a városba és látta, hogy egy ur el van merülve újságolvasásba. Mögéje lopozott és zsebéből kivette az ötszáz lejt tartalmazó tárcáját. Ma délután saját édesapja szállította

fel a rendőrségre és kétségbeesetten kért segítséget a javíthatatlan fiu ellen, mert legutóbb szülei lakását fosztotta ki.

A fiu apja aki *Tömödu iparos Aradon*, kijelentette, hogy a fiát semmiesetre sem fogadja be lakásába. Elmondotta, hogy a gyermek javítóintézetben is volt, ahonnan azzal küldték haza, hogy lehetetlen tartani, mert elrontja az ott gondozott gyermekeket. A fiu nyugalommal vallja be az elkövetett bűnét, csak azt sajnálja, hogy nem emlékezett minicenyikre. A törvény szerinti büntetés ellen most volna és pedig az, hogy a gyermeket javító intézetbe szállítsák. A javító intézet igazgatójától azonban hivatalos értesítés érkezett, hogy a gyermeket semmi esetre sem fogadja be. Szülei szintén nem akarják tudni semmit rossz útra fordított fiukról és így ma legnagyobb problémája a rendőrség előtt, hogy mi történik a katasztrofált gyermekkel.

Házkutatás a Berlii kommunistapártban. Berliinből jelentik: Az itteni kommunistapárt helyiségében tegnap házkutatást tartottak és tömördek kézigránátot, gyutacsot és rengeteg fontos iratot találtak. Le foglalták az orosz Csélának a titkos közlését, amely eddig felderítetlen gyilkosságok nyomozására alkalmas

TARCA

Vissza a multhoz!

A régi színházi díszség és — a mostani színházválság.

Írta: Csiky Károly.

Most, mikor az aradi színház felett az ég is sötét, még a nap is szomorú rajta és nemcsak az anyagi gondok porát nem képes magáról lerázni, hanem Damokles kardjaként csüng feje felett a lét és nem lét kérdése, felvilan lelki szemem előtt egy régi, ötven év előtti csillogó színházi világ, melyre még ma is oly élénken emlékszem, mintha csak tegnap láttam volna.

Ötven év előtt, midőn az új városi színházban kigyúlt a fény, Mándoky és Bogyó társigazgatók vezetése alatt a köhalomba viadám élet költözött.

A két igazgató maga is kiváló színész volt. Bogyó Alajos, mint tenorista ép és erős hangjával kivágt a rezet, a magasabb hangokat is erőlködés nélkül vihette ki. Erőtéljes érces hangja mindig nagy hatást keltett.

Mándoky Béla, aki aradi ember volt, itt ölte át gyermekéveit, itt végezte iskolált a minorita atyák vezetése alatt álló gimnáziumban az 1850-es években — ezelőtti 70 évvel —. Már diákkorában lelkében hordozta a költészet és művészet iránt lángoló szenvedélyét. Iskolatársai voltak Csiky Gergely, Nachtnébel Odón, Parecz György, Stanesçu Imre

Vazul, Balázs Máté, Biró Antal, Biró Imre, Dobó László, Kéry István, Paguba Vazul, Kohányi Róbert, Smer Károly, Szalay Károly, Ottrubay Károly, Avarffy Károly. Ezek a lelkes diákok a fenkölt lelki minorita tanárok vezetése alatt irodalmi önképzőkört alakítottak, és az év folyamán megírt irodalmi munkáikat minden év végén „Zsenge mutatóványok” című könyvben adták ki. (Ezek a könyvek az aradi Kölcsey egyesület könyvtárában ma is fellelhetőek.) Mándoky Béla a leglelkesebb, legfőbb színházi színész egyike volt. Művésznék a szó szoros értelmében nem lehet nevezni, de azért melegített, elragadt, meghatott, a lelkesedésnek, a rajongásnak valóságos prototypje volt. Egy-egy ideát felkapott, s mindha lángra gyúlt volna tőle szíve és agyveleje, oly elragadó tüzzel, oly lelkesedetten tudott hevülni mellette.

A legjobb erőkből szervezett opera, operette, dráma, vígjáték és népszínmű társulat kiválóbb tagjai voltak: Mándoky Béla, Komáromy Mariska, Engvári Sarolta, Szombathelyi, Horváti, Horváthné, aki csupa hódolat, jókedvű dal volt, Foltényi és neje Dalnoki Béni és neje, Toldi, Balla, Dózsa, a selyemhaja, édes száju kemoly arcu, Boránd Hermin, Zöldi, Lenkei, Caravetti a jeles olasz énekes, Eichner Anna, Tóthfalusi, Filipovics, Török, Szakál Rózsi a fiatal bájós színpadi jeienség, a szép Erdélyi Marietta, kinek vi-

rágzó alakján minden műveltyéből kitünt a teljes összhangzás és aranyzóke feje és gyönyörű alakja mindenkit eibájolt. Végre Krecsányi Sarolta Uristen, hogy énekeit és játszott ez a Krecsányi Sarolta Mennyi hamiskás báj, huncutság, tűz, temperamentum, édes mosolygás volt a szemében. Ezeken kívül állandó vendége volt a színháznak Bulyovszky Lila szavaló művésznő és Bignió Lajos opera énekes, a nyári színidény alatt pedig hosszabb időn át itt vendégszeropelt a budapesti Nemzeti színház tagjaiból alakult népszínmű társulat és sorba adták elő a kiválóbb magyar népszínműket Blaháné, Tamássy, Vizvári, Gabányi, Alszeghy, Benedek, Szigligeti Terike, Komáromy Lajos, Sántha, Császárné közreműködésével és nagy sikerrel.

Az igazgatóság értett ahhoz, hogyan izgassa a közönség kíváncsiságát. Mindég elsőrangú műsort adott.

Ekkor került színre Csiky Gergely első színműve, a „Jólat”. Emlékezetes előadás volt ez. Mándoky Béla, aki eltelve volt iskolatársai iránti lelkesültséggel, Helios szerepét játszotta.

Az a tűz, az a lángoló szenvedély, melyet ezen szép szerepében a színpadra vitt, annyira megkapta a nagy közönség szívét, hogy valósággal ünnepezték, és az

előadásra Budapestről lejött újságírók, Bartók Lajos, Márkus Miksa és Abrányi Emil elragadtatással írtak a nagy sikeréről a budapesti lapokba.

Azt a sok derűs emléket, melyeket ez a sikeres színházi év költött fel, egy fájdalmas emlék zavarta meg. A szintársulat egyik elsőrangú művésze Zöldy Miklós, a színház uttoróinek egyike akkorában halt meg itt Aradon.

A város lakossága nagy részvétellel kísérté sírjába a színház egyik legmértőbb apostolát, akinek hamvai itt az aradi temetőben pihennek a kopár, hideg hant alatt, elfeledve, mert hát ez a színészsors.

A színész és színésznő van — a míg él, sikereiben nagy lehet; de szereplésével alakja is elmosódik s ha elbagyta a osillogó működési tért, azután nincs.

A felelevenített derűs, kedves emlékekkel a jelenlegi nehéz anyagi gondokkal viaskodó színészekben kívántam egy jobb jövő reményét — Szendrey Mihályának a színészek atyjának személyében — feleléstenni, mert hiszen mindnyájan tudjuk, hogy a halálnak nincs hatalma a művészetben, csak az lesz por, ami porból vétetett, a test, a vér, de a művészet él, nem ér enyészetet, a szív pedig bizik, szeret, hisz és remél.

A hálátlan utókor kezd halás lenni.

Rendbehozzák az elárvult aradi Hősök Temetőjét. —: **Katonák gondozzák a bajtársak sírjait. Új törzskönyv is készül. — Magyar feliratok magyar katonák sírjain.**

(Saját tudósítónktól.) Egyik régebbi lapszámunkban foglalkoztunk az aradi Hősök Temetőjével. Megírtuk, hogy a nagy gond és költséggel létesített temető lassan a pusztulás felé halad. A hősök jeltelen sírját benőtte a fű, az utakat ellepte a dudva és minden jel arra vallott, hogy ha rövidesen nem történik valami változás, a Hősök Temetőjét csak a körülvevő falak és egyes kőből készült emlékek fogják jelezni. Cikkünk úgy polgári mint katonai körökben nagy feltűnést keltett.

Romániában már régebben megalakult a Hősök sírját ápoló egyesület Mária királyné védnöksége alatt. Az egyesület megbízta Jorga századost, hogy a romániai hősök temetőit hozassa rendbe. A százados érdeklődése az aradi hősök temetőjére is irányult és megkezdte a temető rendbehozását. Tizenkét katona azonnal az utak tisztításához és a fű lekaszálásához látott és néhány hét alatt már is szép eredményt értek el. A temető utjai most már tényleg szépek és rendezettek, a hősök sírjain korhadó fakereszteket ujjakkal cserélik ki. A sírkövek tábláit is kicserélik és csinosan átfestik. Az átfestést két aradi önkéntes végzi. A még olvasható táblákat is ujjakkal cserélik át. Azonban sok tábláról már leette a feliratokat a rozsdá és ezek továbbra is névtelenek maradnak. A sírok földjét is ujjal cserélik ki, hogy a fű el ne lepje újra a sírokat és az utakat a napokban homokkal szórják fel. Az aradi katonatemető lassankint szépül. A magyar katonák tábláit magyar nevekkal látják el, az elveszett törzskönyv helyett másikat készítenek. Természetesen a törzskönyv kissé hiányos lesz, mert az olvashatatlan neveket nem veszik be. Mindenesetre azonban megmentik az utókorok meg, ami megmenthető. Szép és hálátatos munkát végez a bizottság, amely bebizonyítja, hogy az utókor nem is oly hálátlan, csak a körülmények akadályozták eddig meg munkájának megkezdésében. A falakat is renoválják és aki majd ősszel meglátogatja a temetőt, alig ismer rá. A munkában alaposan kiveszi részét Jorga százados, aki fáradhatatlanul végzi nemes feladatát. A munkálatok egyszerre folynak Aradon, Timisoarán és Lugojon. Mindenütt szépítik, rendezik az elesett hősök sírjait, hogy a feláldozott életként legalább a kegyelettel rojják le hálájukat. Jorga századost ezúttal is a temetőben találtuk, ahol a következőket mondotta:

— A temetőrendezés ősszel befejeződik. Oly széppé tesszük a

temetőt, amennyire az anyagi körülmények megengedik. Azután pedig állandóan ápolásban részesül, úgy, hogy a fű nem lesz urrá a sírok felett.

A százados megmutatta a sinai katonatemető fényképét. Szép, rendezett sírok, kőkeresztekkel. Gyönyörű fekete gránitoszlop kelti fel a figyelmet. Rajta kis magyar felírás. — Az itt elesett tizenkét magyar hős emlékére. — Körülötte

tizenkét kőkereszt, mindegyiken — Itt nyugszik egy magyar hős. — Magyar felírásokkal. A százados kijelentése szerint most folynak a tárgyalások a jugoszláv kormánnyal hogy az Aradon kivégzett és meghalt szerb martírok tetemeit egy kriptába tegyék és emlékoszloppal lássák el.

Távozás előtt még egyszer végignéztünk a temetőt. A napfény elárasztotta a kedves sírokat, a katonák dalolva csinosították a sírokat, amelyek alatt a háboru halott hősei alusszák utolsó álmukat...

Nemzetközi

eszperantó-kongresszus Aradon

Kinai és török vendégek — Előkelő védnökök — Petőfi Sándor és Madách Imre művei eszperantóul

(Saját tudósítónktól.) Az aradi *Eszperantista Csoport* meghívása folytán az ideai országos kongresszus augusztus hó 2—5. napján Aradon fog lefolyni *Károly trónörökös védnöksége alatt*. A kongresszuson a közoktatásügyi minisztérium hivatalosan képviselteti magát. Mintegy 4—500 belöldi vendéget várnak, közöttük *Trancu Jasi* volt miniszter, régi eszperantistát is. Száz-százötven külföldi vendég is jön: magyarok, németek, olaszok, sőt még török és kínai is. A kongresszus díszelnöke *Gavanescu* tábornok lesz s az ülések tárgya főképen az országos Eszperantista Szövetség reorganizációja. A helyi szervező bizottság elnökei: *Simboteanu* ezredes és *Babescu* igazgató valamint *Ferenzy* tanár főtitkár és *Bartha* titkár teljes odaadással fáradoznak a kongresszus sikeréért.

A kongresszusra eljönnek mint vendégek dr. Ali Fouad bej, a török köztársaság egészségügyi főfelügyelője és dr. Wom-Kenn, az ismert pekingi publicista és tanár, akinek egyik eszperantóul írt új könyve: „A kínai irodalom új forradalma 1918”-ban, éppen a kongresszus alkalmával jelenik meg.

A búcesteri eszperantó-központ titkára néhány napot jelenleg Aradon tölt. Szombaton az eszperantista titkár s a helyi csoport delegátusai látogatást tettek a hatóságok vezetőinél.

Arad városa ismét tanúságot tett közismert vendégszeretetéről s a különböző nemzetek zöldcsillagos béke-lovagjai otthon fogják magukat érezni Aradon. Koncert, regatta-felvonulás, cserkész-gyakorlatok és mindenféle egyéb nemes szórakozás várja őket.

Romániában az eszperantó mozgalom mind erősebb gyökereit ver. Sok középiskolában rendez rövidtartamu tanfolyamokat az Esperanto-Centro (Alea Suter 19, Bucuresi) s a búcesteri rendőr-

tiszt iskolában az eszperantó nyelv kötelező tantárgy. — A kongresszus alkalmával jelenik meg *Üielsege Mária királyné* egyik műve eszperantóra fordítva.

Tavasszal hagyta el a sajtót Petőfi „János vitéze” eszperantóul s a kiváló tehetségű műfordító dr. *Kalocsay* most fordítja eszperantóra Madách „Az ember tragédiáját”. Nemrég jelent meg meg a volt olasz miniszterelnök: *Nitti* politikai könyve a háboru utáni európai viszonyokról az eszperantó világnyelven. — A legújabb világcsoda a rádiótelefon: mérföldes csizma az eszperantónak; ma száz meg száznyelvű hangzavar reszket át a légen s nem messze az idő, amikor az elektromos hullámok egynyelvű rémusban síklnak át a világon.

Titokzatos gyilkosság Paulison

Összeszürkáltak és a kutba löktek egy gazdát.

(Saját tudósítónktól.) Rejtélyes gyilkosság tartja izgalomban az aradmegyei Paulis községet. Pár nappal ezelőtt Zöllner András gazdag paulisi sváb gazda mulatozott a község egyik kocsmájában. Éjfélt után eltávozott a kocsmából és azóta nem is tért vissza. Hosszas távolmaradása gyanusnak tűnt föl és kutatni kezdtek utána. Hosszas keresgélés után megtalálták egy kutban holtan. Horgokat eresztettek le utána és nagy munka után sikerült kizuzni a vízből a szerencsétlen gazdát. Testén kulerószak nyomai voltak láthatók és ezért a hatósági orvos megvizsgálta, aki konstataulta, hogy Zöllner Andrást késsel és fejszével súlyosan megsebesítették. Valószínű, hogy a nagy vérvesztéségtől elkábult és úgy zuhant bele a fízenhat méter mély kutba. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, amely megindította a nyomozást a titokzatos halálozást felderítése ügyében.

ta a nyomozást a titokzatos halálozást felderítése ügyében.

A rádió újabb csodái

Newyorkból jelentik: Alig van hét, amelyben Amerika valamely szenzációs találmánnyal ne lepne meg a világot. A legutóbbi találmány, mellyel az amerikai hadsereg táviróosztálya ajándékozta meg az emberiséget: a táviró-, kábel- és rádióösszeköttetés.

Az új találmány lehetővé teszi, hogy ugyanazon a táviróhuzalon egyidejűleg akárhány üzenetet küldjenek. A feladóállomáson valaki leül egy gépirőszerkezet elé, azon leírja az üzenetet, azt a dróttalan felvevőkészülék a tengerparti városban felveszi s minden átkapcsolás nélkül átadja a mélyvizi kábelre. A kábelvonal végére az üzenet dróton jut s onnan aztán önműködő gépczettel rádiójelekként továbbítják a levegőn át. Így például San-Franciskóban történik valami világesemény. A sanfranciskói rádióadó állomás a levegőn át hirt ad Newyorkba, ahol a felvevő állomás minden emberi beavatkozás nélkül átadja a hirt az oceáni kábelnek, mely Európába viszi s annak végállomása rögtön továbbítja a levegőn át az európai rádiófelvevőállomásoknak. A sanfranciskói híradás percek alatt Európa összes városában hallható.

Az új szerkezetnek egy másik korszerűsége, hogy nagyszámúban tud üzeneteket küldeni ugyanabban az időben, ugyanazon a huzalon. Ezt egy ugynevezett kéfeszerkezettel eszközöli. Ez a billentyűrendszerhez hasonló kéfeszerkezet időben összehangolja s bármilyen gyorsasággal kiválogatja a pontok és vesszők halmazát. Az eljárás nagyon hasonlít ahhoz, ahogy a géppuska a golyók százaát tudja kikövelni egy mozgó repülőgép forgó propellerjére, anélkül, hogy a csavar lapátjait egyetlen lenegyszer is érné valamelyik lövedék.

A rendszernek ez a része azonban csak gyakorlati kérdés volt s így könnyebben volt megoldható. A főnehézséget az okozta, hogy nem tudták eddig időbelileg összehangolni a szárazföldi huzalok állandó áramát a rádiószervezetek váltakozó áramával. A problémát végül úgy oldották meg, hogy az állandó áramot a szárazföldi és a kábelhuzalokban és váltakozó árammá alakították át. Erre a célra a távirót és a kábel rádióelektroncsóval szerelték fel s így a szárazföld felett vagy a tenger alatt dróton futó áramok voltaképpen „dróton haladó rádióhullámok”, amelyek a drót végén rádióhullámokként pattannak ki.

Amerikában a táviró-, kábel- és rádióösszeköttetés új találmányát már alkalmazásba is vették a régi alaskai kábelvonalak

KIS GYIRKUSZ

Éljen a konzolidáció!

Egy konzolidációs nap története előjében.

(Dél előtt 9.) Gyauatlánul megyek az uccán. Egyes házak előtt torlaszok zárják el a járdát. Renoválnak. Mondom, gyauatlánul megyek és csak akkor veszem észre, hogy a fejemre hull egy kis friss malter; amikor a szalma-kalapom leesik a fejemről. Dühösen nézek fel, éppen ordítani és káromkodni akarok egy nagyot, amikor hirtelen meggondolom magam: a renoválás a közelebbi békeidő kezdete, tehát fényes bizonyítéka annak, hogy konzolidálódunk. A konzolidációt pedig elő kell segíteni. Vagy a legjobb esetben üdvözölni. Üdvözlöm.

(Dél előtt 10.) Ugy veszem észre, hogy a városban valami dühös renoválási, illetve konzolidálási láz vett erőt a háztulajdonosokon. Elszántan és gyorsan el akarják tüntetni a házak öreg és bizalmat gerjesztő patináit, friss festésre vágyakoznak. Nem hinném, hogy ez is alap lenne az emelésre, de nincs kizárva. A munkások fityűrésnek a magasban és vígan hajigálják le a téglát és kötőmélékot az uccára. Egy struccotyas nagyságú kő éppen a kezemre esett. Csak akkor vettem észre, amikor vérzett. Már szájamon volt a káromkodás, de hamar visszaküldtem a torkomra. Felragyogott az arcom, derülten mosolyogtam: konzolidálódunk. Sérült kezemet a gyógyszerárban bekötöttem. Az orvos azzal biztat, hogy három hétig felkötve kell hordanom a kezem, de nincs kizárva, hogy komplikáció áll elő.

(Dél 12.) Nyugodtam felel szótálni a faalkotmányok alatt. A munkások ebédelnek a magasban. Csak régi ötkoronás nagyságú vizfoltokat köpködnék a ruhákra, különös előszeretettel a fehér nadrágokra. Cigaretta- és ételmaradék-émlítésre sem érdemesek. Csendesen megyek el a létrák és állványok alatt nehogy zavarijam ebédutáni sziesztájukban a konzolidálókat. A nadrágom tisztításért a pucérában hatvan lejt kérnek.

(Délután 3.) Mészcepepek hullanak a cipőmre. Érdekes, hogy a barna bőr mennyire elváltozik, ha mesz hull rá. Milyen gyors kémiai folyamat. Jó, hogy az uccán mentem, legalább ezt is megtanultam. Az új cipőm potóm 850 leibe került. Mi ez a nagy konzolidálódo munkához képest.

(Este 6 óra.) A derék Konzolidálók befejezték a munkát, de távozás előtt, miközben ruhájukat rendbelytálták, egészen véletlenül rám ejtették a nagy létrát. Ilyen kis incidensért ki haragudnék a nagy konzolidálás közepette. A kórházban az osztályorvos azt mondta, ha holnapig még kihuzhatom, örülhetek. Megirtam végrendeletemet. Milyen boldog érvés, amikor az ember tudja, hogy életét áldozta a nagy Konzolidációért... (k. s.)

Ahol a legendák születnek...

Mesél a moneasai (menyházi) erdő kövé változott emberekről, sirb barlangokról és égi csodáiról.

(Moneasa-Menyháza, június eleje.) Itt vagyok a legendák tövével. Itt minden fűszál, szikladarab, minden zöld fenyő furcsa históriát mesél. Legendákat szágnak az ember fölébe kövé változott emberekről, neblókról, csodálatos megmenekülésről, ami égi jel nélkül el sem képzelhető. És így tovább. Szép, drága, kedves meséket, talán igazak is; itt a magas hegyek között, susogó erdőben sok minden történhetik.

A három kövé változott ember.

A Baresz-hegy tetején ülök. Sűrű lombok és fenyők között. Közülük apró kis fehér skatulyák bukkanak elő a fűből: Menyháza fehérre meszelt háza. Előtte három különös alakú kötőmélék mered a magasba. Alaktalanok, idonitalanok és valahogy mégis mintha emberformájuk lenne. Még a fej is megvan azon üres szemüregek, a melyek léteketlenül merednek a levegőbe. Talán még könnyeznek is néha néha, holdfényes éjszakákon, a pásztorok felve kerülnek el a kövéembereket. Isteni csoda, csak néha susog egyet az erdő. Ez az időpont a mesék ideje és én akarva-nem akarva meg kell, hogy hajtgassam a három kövé ember megindító történetét, mert hisz valamikor ezek is élő emberek voltak, a legenda szerint.

Még a háború előtt történt. Csernak Péter megtudja, hogy mennyasszonya hűtlen hozzá. Péter csendes, halkszavú ember, de hirtelenharagu. Kemény ökle bizony bezuzza a legerősebb koponyát is. Egy reggelen a hűtlen menyasszony háza előtt halott le: gény találnak a csendörök. Péter elbujdosik a fűből: valahová világgá megy. Két esztendővel ez előtt fehérhajú, borotvált arcu idegen kinézésű ember jött Moneasara. Amerikából jött, zsebében sok dollár. A régi felismerik Csernak Pétert. Azután nyomtalanul eltűnik a faluból. Mesélő pásztorok mondják, hogy felment a hegyek közé: valamikor régen ott járkált a hűtlen lánnyal a zöld fenyők és susogó lombok között. Azt is mondják a pásztorok, hogy három rabló támadta meg az amerikást. Dollárokat akartak. Megkötözik, sirt-áznak részére, időt hagynak neki: mondaná el a tulsó imádságát ezután belevetlik a sirba elevenen. A rablók osztzkodni akarnak a pénzre és már távozni akarnak, amikor a sirból hörgő hang szakad feléjük:

— A halálom pillanatában megátkozlak benneteket. Válgatok kövé. Örizzétek a siromat örökké, végtelen mozdulatlanúságban.

A pásztorok mondják, hogy a három rabló azon minutumban kövé változott. Mi igaz, mi nem igaz, ki tudja. Tény, hogy három évvel ezelőtt a három furcsa kövalak még nem volt ott a hegyen. Lehet, hogy hegyemlás hozta létre, így igazabb, és úgy szebb.

Miért sir a Czarán-barlang?

A rablóromantika legendás hőse Csercer Miklós, akiről ma is sokat mesélnek a menyházi öreg emberek. Csercer Miklós tizen-nyolc tagú bandájával a csendörlegények üldözése elől az itteni

hegyek között húzódtott meg. Hiába volt minden keresés, kutatás, sohasem lehetett őket megtalálni. A nép bujtatta el az üldözők elől, mert az volt a híre, hogy a szegényeket sohasem bántja. De egyszer a pandurok tömege lepte el Menyháza környékét. Csercer bandájával a Tinósza-hegy tetejére menekült, ha ott sem volt biztonságban, meghuzódott a Józsóf csucson levő újabb elnevezett Czarán-barlangban: Itt is ráakadtak. A pandurok behatoltak a barlangba, de — sohasem jöttek ki onnan. Újabb pandurcsapat indult felkutatásukra, de azok is eltűntek. Husz esztendővel ezelőtt: néhai Czarán Gyula, a hírneves turista felfedezte a barlangot. Néhány száz méter mélységben nagymennyiségű csontvázat talált. Azt beszélik, hogy a pandurok és Csercer Miklósnak csontjai voltak. Csercer Miklós egyenként pusztította el a barlang keskeny folyósóján beható pandurokat, azután önmagával végzett. A barlang többek állítása szerint egészen Körösbökényig vezet és rengeteg kincs van benne elásva. De a behatolás az életveszélyes szakadékok miatt leletetlen. A barlangban körülbelül negyven méter mélyen van egy hatalmas terem. Aki ide bemerészkedik, az első pillanatban rémülettel riad vissza. Bent valami borzalmas hangzavar fogadja a belépőt. A barlang mélyéről jövő süketítő morgásba különös suttogó és suttogó hangok vegyülnek: Csercer Miklós és a pandurok lelkei vitatkoznak... Ennek a misztikusnak tetsző hangkaosznak magyarázata az, hogy a barlang mélyén egy patak csörgedezik és a tetejét állandóan ezer meg ezer denevér lepi el. Amikor valaki gyertyával vagy lámpával kezében belép, a sok ezer denevér repdesni kezd és a szárnyshogás hangja belevegyül a patak csörgésébe és a barlang visszhangja fokozza a kísérteties hangkaosz misztikus hatását.

Ezt a magyarázatot azonban senki el nem fogadja. A kincses barlangban a pandurok vitatkoznak Csercessel...

Égészen friss csodálatok.

Itt a menyházi erdő hegyek között születnek a legendák. A múlt hónapban lecsapott a villám a hegyoldalba. Harminc juhót ütött agyon. A pásztor a juhok között állt és a villámcsapás után körülötte heverték az eipusztult állatok, neki semmi baja sem történt. A pásztor csodálatos megmenekülése még alig egy hónapos, még nem érett meg a legenda. De a nép már mesél. Hamarosan különös történet alakul ki és a pásztorból legendás hős válik: Szent Anna, Menyháza véd-szentje vigyázott a jámbor pásztorra. Talán valamikor még csodás erejű forrás is felbugyog, majd az ott a helyen, ahol a pásztor a villámcsapáskor állott.

A Meteor mint égi jel.

Tavaly május hónapban egy óriási meteor robbant föl Menyháza fölött. Mint egy tüzes kigyó

száguldott végig az égen és a völgy felett explodált hatalmas dörgéssel. A község lakosai kimelekültek az uccára és rémült fnák szálltak az ég felé. A menyháziak intó jelnek vették a csodás jelenségetés azóta az ódon kis templom kicsinek bizonyul a hívők befogadására, akik egyszer majd szét széledtek, de az intó jel megint visszahozta a megtévedt nyáját az ur templomába...

De jól esik a sok-sok városf Igazi igazság és materializmus után egy Kis mesét is hallgatni.

Likvidál a jugoszláviai orosz emigráció

Nem tudnak megélni Jugoszláviában. Újvidékről jelentik: A Jugoszláviában tartózkodó orosz menekültek újvidéki központi irodája jelentést adott ki, amelyben közli, hogy az utóbbi időben az orosz menekültek nagy számmal hagyták el Jugoszlávia területét. Az oroszok kivándorlásának oka a nagy munkanélküliség. Az oroszokat, mint a jelentés panasolja, állami hivatalokban és magánüzemekben is csak másodrangú polgároknak tekintik és mindent a legkisebb fizetést kapják, nyugdíjigényük pedig nincs. Az utolsó három hónapban több, mint ezer orosz emigráns vándorolt ki Jugoszláviából. Legnagyobb részük Franciaországba és Oroszországba költözött, mert azt remélik, hogy ott könnyebben találhatnak megélhetést.

Az orosz menekültek között hirditanak, hogy a kormány hivatalosan ismerje el jugoszláviai állampolgároknak, mert azt remélik, hogy így munkájukat is jobban megbecsülik.

Betörök garázdálkodnak Micalacán

Kifosztott vállalkozó

(Saját tudósítónkól.) Ma délelőtt jelentették az aradi államrendőrségnek, hogy Micalaca-Veche (Ornikelakán) az éjszaka folyamán nagyszabású fosztogatás történt. Egy több tagból álló betörőbanda behatolt Horváth Imre fuvarozási vállalkozó házába s teljesen kifosztotta. A banda tagjai végig járták az egész házat, csak azt a szobát kerültk el, ahol a gazda családjával tartózkodott. A szekrényeket feltörték, a fiókokat kihuzgálták és összeszedték minden értékes tárgyat és ruhaneműt. A fosztogatás a legnagyobb zajjal járt, amit valószínűleg készenlára okoztak a betörők, hogy megfélemlítsék a lakókat. Nem is akadályozta senki munkájukban. A micalacai hatóságok valószínűleg tartják, hogy a betörést aradi tettesek követték el. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a betörők kézrekerítésére.

Aradi orvostanhallgató a berlini betegeshajlamuak életéről

Mi történik a Continental Klubban? — A női ruhába öltözött férfiak — Fajtalan orgiák és verekedések — Aradiak és temesváriak mint állandó látogatók

(Saját tudósítónktól.) Most érkezett Aradra egy Berlinben tanuló aradi orvostanhallgató. Két évig tartózkodott a német fővárosban és ott alaposan tanulmányozta a homoszexuálisok életét. — Rendkívül érdekes megfigyeléseit rendelkezésünkre bocsátotta és ezekből közöljük az alábbi részeket:

A Martin Luther-strassent van egy fényesen berendezett, nyilvános helyiség, a *Viktoria Luise Saal*. Itt gyülekeznek különösen szombat esténként a betegeshajlamu férfiak. Az összejövetelek bizalmas jellegűek, mert csak ismerősöknek és az általuk bevezetett idegeneknek szabad belépni. Az állandó látogatók *Continental Clubnak* nevezik ezt a környék lelegegységesebb lokálját, amelynek a parzar fényűzéssel berendezett nagytérképében este tizenkét órakor kezdődik az igazi élet. Berlinben 12 órakor záróra van, de az nem vonatkozik a *Continental Clubra*. Azaz, hogy 12 órakor feláll egy úriember egy székre és kikiáltja a zárórát. A helyzettel még ismeretlen vendégek ilyenkor távoznak. A többiek is készülődnek, azonban a kapunál megfordulnak és vissza térnek a nagytérképére.

Bent már női ruhába öltözött férfiak várják a visszatérteket. — Szénnel sötétített szemükekkel kacér pillantásokat vetnek a vendégre. Aronuk ki van festve, szájuk pirosítva és hangjukat lehetőség szerint női hangra igyekeznek változtatni. Gyakorlott szem kell hozzá, hogy észre vegyék bennük a férfit. Legnagyobb részük magánéletben is kultiválják a nőies modort és öltözködést. Nem is a betegeshajlamuak kényszeríti őket erre, hanem a megélhetés. A vendégek mindnyájan frakkba öltözöttek. Amikor a kapuk bezárultak, bent megkezdődik a tánc és a pezsgőzés. Egy-egy tánc befejezése után a férfi kezét csókol a „nőnek” virágot vásárol neki és forró szavakat suttog a fülébe. A nagytérképből apró szeparék nyílnak, ahová eltűnik néha egy-egy pár. Egy folyosón keresztül lehet bejutni a játéktérképbe. A játékszék körül állandóan hatvan-hetven ember tolong. Rendszerint a női ruhába öltözött játékosok, a többiek finanszírozzák a veszteséget. Képes ember dicsékedhet el azzal, hogy nyert a *Continental*-ban.

Van egy titkos terem is, ahol a szenvedélyes kokainisták gyülekeznek. A beteg idegzetű emberek legnagyobb részének szenvedélyvé válik a kokain. Ők ezt kokain-

nevezik. Hajnal tájban már mámoros a társaság. A legújabb összejövetelek verekedés nélkül, amelyre rendszerint a féltékenységek ad okot. Ilyenkor némelyik női ruhás valósággal nővé alakult át. *Hisztérikus görcsöket, fetreng, haját tépi, elájul. Véres verekedések is gyakoriak a férfiak között.* Ha egy férfinak a „*Freundin*” egy másik fixirozni kezdi, csakhamar elcsattan a pofoz és egy pillanat múlva a földön fetrengve egymást fojtotgatja a két féltékeny Othello. *Két aradi és egy közismert temesvári fiatalember szorgalmas látogatója a klubnak.* A temesvári ifjú már letelepedett Berlinben és műszaki üzlete van egyik legforgalmasabb utcán.

Sokkal felháborítóbb látványt nyújtanak a kisebb és teljesen nyilvános ifjenijaita lokálok. Van egy ilyen a Bülowstrassen, ahol egészen fiatal gyermekek kerülnek a

bűn fertőjébe. Ezt a lokált leginkább öreg urak látogatják, de kedveztetik a helyük a betegeshajlamu nőknek is. Ezeknek öltözködésük kirívó. Rövidre vágott hajlat és férfi kalapot viselnek és szoknyájuk inkább nadrághoz hasonlít. *Hangjukkal a férfiakat utánozzák.* A legundorítóbb szemérmelenséggel viselkednek mindenki szemé láttára. Itt is van kokain szoba, de csak a beavatottak részére.

A homoszexuálisok hivatalos lapja a *Freundschaft*, amelynek címe: *„Az emberi jogok lapja.* A lap szabadságot követel a betegeshajlamu embereknek. Utolsó oldala telve ilyen hirdetésekkel:

„Melyik urinó vállalkozna arra, hogy fiatal leányt gondnokzani tanítson.” „*24 éves fiatalember megértő barátja lenne szép és jó megjelenésű urnak. Cím a kiadóba.*” *„Öreg ur nagy fizetéssel és ellátással fiatal szép titkárt keres.”*

Mindig akadnak szükségben szenvedő emberek, akiket a nyomor kényszerít arra, hogy beledobják magukat a fertőbe, ahonnan nehéz a visszatérés.

Tőzsdések, írók és színésznők a hipnotizáló ideg orvos várószobájában

Hü karkép a mai Budapestről

(Budapesti levél.) Rossz a tőzsde. — jól megy az ideg orvosnak. Völgyessy doktor várószobája ilyenkor tele van. De azért nemcsak tőzsdések vannak itten, hanem a mellettem levő fotelben ott ül egy vállalat igazgatója, egy távolabbiiban a jókedvéről ismert író aki most haragosan ráncolja össze homlokát, még messzebb egy parasztasszony sirdogál, azután egy orvos, majd pedig egy ismert primadonna. Nagyon vegyes társaság! De azért mégis az itt várakozók nagy része tőzsdés, vagy a tőzsde áldozata.

Műlnak a negyedórák. A rendelő ajtaja időnként kinyílik, kijön egy mosolygó jókedvű ember és bemegy egy másik szomorú. Mint a mesebeli gép, olyan ez az ajtó: bemegy a számár és kijön — a szalámi. *Néhány perc előtt ment csak be egy béna s már mankó nélkül jön ki.* Az író visszakapja elvesztett munkakezdését, a dílinduló elmébajos megnyugszik... Megdőbönt ennek a szobában levő embernek a hatalma, aki nem csak hallja, látja, érez, szenved az élet regényeit és tragédiáit, hanem pillanatok alatt irányítja is azokat.

Végre bejuthatok a rendelőbe. A falak mentén fotelök állanak, egyikben alszik valaki. Völgyessy odalép hozzá. Fejére teszi kezét:

— Lassan, nyugodtan, semmi-
re sem emlékezve felebred.

A páciens mosolyogva felveti szemét. Az orvos kedvesen üdvözlö:

— Jó reggelt.

Azán felém fordul:

— Látta a várókat? *Kilencven százezerben a tőzsde áldozatai keresnek fel. Milliárdosok, akik nem tudják mobilizálni vagyonukat, hozzám jönnek kölcsönt kérni.*

Még beszél, amikor az inas jelenti, hogy sürgős levelet hoztak. Bejön a 39-es hordár és átadja... Sokan csodálják Völgyessy idegeit, de ez a levél még rá is hatott. A levelet az asztara dobva a telefonhoz rohan. Hallom a szomszéd szobából: A mentőket kérem. Halló! Mentők? Itt Völgyessy Ferenc dr. Kérem, menjenek azonnal Üllői ut 16. alá. G. I. urileány bucsulevelet — igen. Rögtön értesítést kürek.

Benéztem a levélbe. G. I. aláírás. „Igen tiszteit főorvos ur! Ön annyi szenvedésemet enyhítette az életben és most, amikor ezt hálásan megköszönöm, arra kérem, mihelyest levelem megkapta, siessen hozzám, szüntesse meg szenvedéseimet, mert akkor én már nagyon rosszul leszek.”

A mentőkhöz siettem. G. I. *Üllői ut 16. levette magát a harmadik emeletről, halálos sebvel a Rókus-kórházba szállították.*

A Rókus-kórházba!

A beteg szétzúzott homlokával fekszik ágyán. Megérkezik Völ-

gyessy is. Kezét a leány zúzott homlokára teszi. Lágy, de erős hangon mondja:

— Kezem érintésére minden fájdalma megszűnik.

Az eltorzult vonások elsimulnak, fáradt mosoly jelenik meg az arcon.

Megtudjuk a részleteket is. G. I. gazdag előkelő családból származott. Apja vagyonszeres ember, malomtulajdonos volt. De a rossz gazdasági helyzet, rossz stb. következtében teljesen tönkrementek. A leány nem tudott belenyugodni a változásba, nem tudott lemondani igényeiről, vágyairól... Ő is növelte a pénz áldozatainak számát, mert az orvosi tudomány megszabadította fájdalmaitól, de nem tudta visszaadni az életnek. — Meghalt. (V. J.)

MEGBIZHATÓ
pontos órák,
ókszeres, javítások és
ékszer vésések

Aranyat, ezüstöt
legjobb áron veszünk!

legelőnyösebb
árakon:

C S A K Y.

cégnél Aradon, a város-
házával szembe építődött

Goromba az aradi posta

Panaszós levél.

Kaptuk az alábbi levelet: *Élő tudom, nem új dolog tesztek szövé, de talán a Közöny utján panaszom mégis eljut az illetékes fülé és Bulzam aradi postafőnök mégis orvosolja majd a bajt. Azt hiszem eltalálta, hogy csakis az aradi telefonműzéria adta kezembe a tollat. A telefon-kapcsoló hörgyek működését kell szövé terem, mert ezek vagy nem kapcsolnak, vagy ha kapcsolnak is, ezt gorombaságokkal fűszerezve teszik. Tudom nagyon jól, hogy a központban kevés a személyzet, de ez a körülmény még mindig nem jogosítja fel a telefonos hölgyeket, hogy az előfizetőkkel éppen nem hölgyekhez illő hangon beszéljenek. Bocsanat, de talán mégsem illik így beszélni: *Mit akar? Beszéljen, milyen szám kell? Nem érek rá tárgyalni magával! Ne beszéljen olyan sokat! Örüljön, hogy számot adok! És így tovább.* Közben erősen belecsengetnek az ember fülébe, amikor még a kagylót tartja. Ez nyilván a bosszu. Ez nem csak az én panaszom, sajnos, ez általános tudott tény és még sem segítenek rajta. Tény, hogy a telefonelőfizetők idegesek, türelmetlenek, de végeredményben ennek is a kezdetleges aradi telefonközpont az oka. Hiszem, hogy Bulzam postafőnök Ur, ha ezeket a sorokat elolvassa, szokott igazságérzetével és belátásával kioktatja majd a telefonos kisasszonyokat a jó módorra. (Aláírás.)*

Sok hozzátartamni valóik nincsenek ehhez a levélhez. Sajnos, annak minden sora igaz.

Hogy áll a lej?

Mánk:
 1924. július 5-én 100 lejért adtak:
 2.26 svájci frankot,
 8. — francia frankot,
 32.500 belöldi magyar koronát,
 28.700 osztrák koronát.

Zürichben 2.20 frankot
Parisban 7.80 frankot

Az aradi színháziroda hírei.

* Az aradi nyári szinkör műsora. Vasárnap este: Iglói diákok. Hétfő: Rigoletto. Kedd: Tosca. Szerda: Traviata. Csütörtökön: Pillangó kisasszony. Péntek: Carmen. Szombat: Paraszibecsület — Bajazzók. Vasárnap: Aida III. és IV. felv. és Wagner-est.

* A ciumi (kolozsvári) opera első vendégjátéka hétón lesz a nyári szinkörben. Csak kivételes művészi események előtt szokott olyan hatalmas érdeklődés megvilványulni a színházzal szemben, amilyen most a ciumi opera vendégjátékait megelőzi, ami azt bizonyítja, hogy az aradi közönség értékelné tudnia és már előre jellesezik azért a magasabb rendű élvezetért, amit Erdély legelső, elismerten kiváló műintézete nyújtani fog. A vendégekre az Opera legkiválóbb erői érkeznek Aradra, köztük Tyrón-Sylvia, Pop Lva, Marcus Ritta, az aradiak kedves ismerősei, s repertoírjukon a legnépszerűbb részben Aradon már régebben nem játszott operák szerepelnek. Az operaestekre még mérsékelt számban árulják jegyet a színházi pénztár.

* A nyári szinkör vasárnapja. A kánikulai hőség miatt vasárnap csak egy előadást rendez a szintársulat. Este 9 órással kezdettel az általános kedvelt Iglói diákok operettét elevenítik fel részben új szereposztással.

* Rigoletto lesz első előadása Aradon hétón a ciumi Operának, melynek érdekessége lesz, hogy a kiváló együttásban Róna Dezső is szerepet vállal és a címszerepet fogja énekelni. Gildát Marcus Ritta asszony énekel.

Lehár operát komponál a Románból. Lehár Ferenc megállapodást létesített a newyorki Metropolitan igazgatóságával, hogy operát komponál számára. Lehár Knoblauchnak Román című szimfoniáját választotta ki megzenésítésre és már dolgozik is új operáján. A vezető női szerepet a Metropolitanban Jeritza Mária fogja énekelni.

Készülő új magyar darabok. Vajda Ernő készülő új háromfelvonásos vigjátékának címe A magas C. — Szenes Béla új vigjátéka is befejezése előtt áll. A három felvonásos vigjáték — Firenzében játszódik le.

Magyar és osztrák író drámája Bécsben. Kultnyi Ernő, aki eddig operettlibrettóival ért el sikereket, Hans Sasmarn osztrák íróval. Éjszaki fény címen drámát írt, amely bécsi színpadon kerül színpadra a jövő szezon elején.

Az összezsugorodott Lusztig-hagyaték

18 millió helyett kettő — Radó Kálmán egyezkedni akar

(Saját tudósítónktól) A sokat vitatott Lusztig-féle hagyaték leltározását tegnap befejezte a bizottság. Mint ismeretes, a hagyatékot egyesek 15—18 millió lejre becsülték, a leltározás azonban bebizonyította, hogy a hagyaték értéke alig haladja meg a két millió lejt és ezt az összeget is egy millió adósság terheli. Ezek szerint az örökség nem lesz több egy millió lejnél. A leltár a következő tételeket tartalmazza:

Főlvösszámra 1.124 lej részvények összértéke 146.000 lej, összes ingó vagyon értéke 700.000 lej. A hagyaték teljes értéke 2.189.280 lej és a hagyatékot egy millió, 140.800 lej igazolt adósság terheli, amelynek levonása után az örökség teljes értéke nem több,

mint 1 millió 41.478 lejt tesz ki. A hagyatékot még özv. Radó Károlyné kétezer lejes haví járadéka is terheli. A hagyatékot terhelik ezeken kívül azok a költségek is, amelyek Radoné esetleges betegségéből származnának. Az örökös köteles Radonának élete fogytáig teljes ellátást adni.

Radó Kálmán, aki tudvalevőleg a végrendelet szerint nem részesülhet az örökségben, a leltározás befejezése után felkereste dr. Schütz Henrik ügyvédet és kijelentette, hogy hajlandó az öröksőkkel egyezsége lénni. Schütz dr. kijelentette, hogy feleslegesnek tartja az erre vonatkozó tárgyalásokat. Ha Radó Kálmán jogosnak tartja igényeit, próbálja bírói úton érvényesíteni.

Aradi származású pesti gyáros fizetéseképtelensége

Asboth-repülőgépgyár kényszereljárásait kért

Asboth Oszkár mérnök tulajdonos képző Asboth-repülőgépgyár budapesti bejegyzett cég fizetéseképtelenségét jelentette a budapesti királyi törvényszéknek csődönkívüli kényszereljárás megindítására. Előterjesztésében a fizetéseképtelenség okát úgy magyarázza, hogy ez év elején tömegesen vett föl a vállalat különböző megrendeléseket autokarosszériák, légszivarek és szövőszékek gyártására és a munkálatok folyamata alatt ugy az anyagárakban, mint a munkabérekben ugrásszerű emelkedések következtek be. A korábban elvállalt és az olcsó anyagárak és munkabérek mellett kalkulált üzletekre tehát jelentékenyen ráfizet-

tett. A gyár hitelezői pedig perrel léptek fel és valamennyien valószínűleg követelték a tartozás megtérítését. A repülőgépgyár a csődönkívüli kényszereljárás eljárással 30 százalékos egyezségi kvótát ajánlott fel, amit az egyezség jóváhagyása után két részletben fizetne, az egyiket három hónap, a másikat pedig hat hónap cteitével. A becsatolt ideiglenes mérleg szerint a cég passzívája 160 millió korona. — Csiky Károly dr. törvényszéki bíró a jövő hét elején dönt a kényszereljárás megindításáról.

Asboth Oszkár aradi ember, itt is járt iskolába és a háboru alatt alapította gyárát Pesten.

Vérdíj a gyilkos bihari cigány fejére

Nyilatkozik a nyomozást vezető kapitány a Közlöny tudósítójának — Lakatos Béla vakmerősége nem ismer határt

Oradeamareről jelentik: Lakatos Béla, a többszörös gyilkos bujkáló cigány már legendás alakja lett Biharban, a népvalóság-gal rettenetesen táplálja és talán bujtatja is titokban üldözői előtt. Nincs ma népszerűbb, rettegettebb ember a vidéken Lakatos Bélanál.

Száz csendőr rajvonásban indult Diószegről, Lakatos Béla üldözősere dr. Ariasanu csendőrkapitány és egy főhadnagy vezetésével. Diószegről Szentimrén keresztül húzódtak a csendőresapat, hogy kiszorítsák az ismerős vidékről Lakatos Bétát. Három óra hosszat menetelt a csendőresapat, mire Szentjóra értek és akkora már értesült az egész falu — Lakatos is — a csendőrök jöveteléről.

— A nyomozás azért nem vezetett eddig eredményre, — mondta dr. Ariasanu csendőrkapitány a Közlöny oradeamarei tudósítójának — mert a nép rettenetesen Lakatos től, élelmezi és bujtatja. Naponként jönnek hozzám asszonyok, hogy Lakatos ebédet rendel, bort vagy vizet kért a szőlőben, ahol bujk-

ált. Lakatos azon a vidéken minden bokrot, minden szakadékot ismer, könnyen elrejtőzhetett előlük.

— A másik igen nagy baj az, hogy buza, rozs, tengeri minden talpon áll meg, amelynél jobb birvölfejt nem kell. Még ezer ember sem tudná kihajtani Lakatos a buzaöldekről, nem száz csendőr. A szentjóbói sötét erdőn szintén keresztül vonultam csapatommal — mondja dr. Ariasanu kapitány. Soha akkora szunyogokat még nem láttam, mint ott vannak. A bluzon keresztül is olyan hatásvolt a csipésük, hogy diómagy-ságu daganatokat kaptunk. Ott nem maradhatott Lakatos még egy óráig sem, hacsak a szunyogok is nem félték tőle és nem csipkítették.

Jelentkezett nálam Szentjóbbon egy Hirsch János nevű uradalmi szolga, akitől tegnap erőszakkal elvette revolverét hat töténnel Lakatos Béla.

— Azonkívül egymásután jelentkeztek asszonyok, — akiknek férjeik kint dolgoznak a mezőn, — hogy Lakatos Béla lakásukba jött

és erőszakot követett el rajtuk fényes nappal.

Kérni fogom a prefektust, hogy tüzzön ki nagyobb díjat a gyilkos cigány fejére.

Különböző legügyesebb esendőreim állandóan résen állnak és remélem, hogy pár napon belül sikerül elfogni Lakatos, még mielőtt újabb embervér tapadna kezéhez.

Vakmerő rablás Budapesten

Kifosztott és összeszurkált ékszerész.

Budapestről jelentik: Ma ismét egy borzalmas rablógyilkosság történt Budapesten. Egy eddig még ismeretlen ember behatolt a Király-uccában levő Gellért-féle ékszerész üzletbe és ott összeszurkálta az üzlet tulajdonosát, majd hirtelen összeszedett egy csomó ékszert és elmenekült. Az összeszurkált ékszerész segélykiáltásaira több ember verődött össze, akik üldözőbe vették a menekülő rablót. Ez menekülés közben megfordult és többször üldözőire lött. Egy kereskedőt megsebesített. Hosszas hajszát követően sikerült elfogni és lefegyverezni. A rendőrségen való kihallgatása alkalmával azt állította, hogy Dömötör Józsefnek hívják és foglalkozására nézve folyamór. A rendőrség megállapította, hogy többszörösen büntetett ember és szőkecsésben levő feje. Áldozata, Gellért Károly ékszerkereskedő a Rókus-Körházban halállal vívódiát és még nem is lehetett kihallgatni.

"Radoli Mosse" No. 75.
Előkelő kolozsvári
 női divatruház a
selyem- és szövet-
szakmából premier
 elárulást keres.
 Csakis komoly, rutinizott, intelligens, magyarul és románul beszélő referenciatokat megjelölő ajánlataikat kéri. Cím: RUDOLF MOSSE hirdető, Cluj. 8254

A vigyázatlan soffőr

Katonák veszélyes helyzetben

(Saját tudósítónktól.) Egy vigyázatlan aradi soffőr csaknem végzetes szorongásállapotba jutott elő a meg nem engedett gyorsasággal hajtott autójával. Az „Arad 56” számú autómobil valóságosan hajtott végig tegnap este a főterem. Egyik uccakanyarolatnál egy csoport katona fordult be a főterre és az autómobil egyenesen közelebb rohant. Már-már elérhető volt a szorongásállapot, amikor a katonák hirtelen félre ugrottak és csak surolta őket az autó felhagyója. A rendőrség előállította a vigyázatlan soffőrt, s kit öt ezer lej pénzbírságra tét, súlyosbíto körülménynek tekintve a rendőrség, hogy az 56. számú soffőr ellen már többször érkezett panasz gyors hajtás miatt. A soffőr a reá rótt büntetést nem fizette ki, ezért a rendőrség az autómobil a büntetés lefizetéséig leoglaltva tartja.

SPORT

Ma nyitják meg a VIII. olimpiászt Károly trónörökös és a walesi herceg az ünnepségen

Párisból jelentik: Ma megnyitják ünnepélyesen a nyolcadik modern olimpiászt. Geo Andre francia atléta viszi az olimpiai zászlót a felvonuló nemzetek előtt. A felvonulást a szokásos olimpiai eskü ceremóniája előzi meg, amelyen megjelennek a köztársasági elnök, a képviselőház és a szenátus tagjai, a legmagasabb katonai és diplomáciai testületek tagjai. A külföldi államfők közül az angol királyt a walesi herceg képviseli, a román király képviselőjében pedig Károly trónörökös jelenik meg a megnyitó ünnepségen feleségével együtt. Érdekes vendége lesz még az olimpiásznak a perzsa sah és Stafary afrikai törzsfőnök.

O kérelem a football bírókhoz. Felkéretnek az aradkerületi football bíró kartársak, hogy a testületet ért súlyos sérelem ügyében a végleges döntés végett f. hó 8-án, kedden este 9 órakor a Kánya-féle étterem külön helyiségében tartandó megbeszélésre teljes számban okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

O olimpiai hírek. Párisból jelentik: Brüll Alfrédet, a magyar birkózószövetség elnökét beválasztották az olimpiai háromtagú bírókó főzsűre. — Olaszország a

törversenyen való szereplése miatt ma megkövette a legfelsőbb bizottságot. A zsűri megengedte az olaszoknak, hogy a kardvívásban indulhassanak. — A nemzetközi atletikai szövetség kongresszusa ma megkezdődött és ezen ülésén résztvettek Nurni és Hoff futó és rugó bajnokok világrekordjait.

O Amerika helyen ponttal vezet a pontversenyben. Párisból jelentik: Az olimpiászon a nemzetek pontversenyaránya eddig a következő: Amerika 70, Norvégia 36, Franciaország 31 és fél, Svédország 27 és fél, Finnország 18, Anglia 16, Svájc 13 és fél, Uruguay 10, Haiti 6 és fél, Magyarország 5, Argentína, Belgium és Dánia 5-5, Románia 4, Hollandia 3, Olaszország 3, Ausztria 1 pont.

O Norvégia a futószarvas-verseny győztese. Párisból jelentik: Az olimpiai száz méterről való futószarvas versenyben első Norvégia, második Svédország, harmadik Amerika, negyedik Anglia, ötödik Finnország, hatodik Magyarország, hetedik Franciaország, nyolcadik Csahorszag.

O Lovas vízipólo mérkőzések. Már megkezdődtek az olimpiai lovas vízipólo mérkőzések. Az első mérkőzésnél Amerika 13:1 arányban legyőzte Franciaországot.

O Az egyéni vívóversenyek eredményei. Párisból jelentik: Az egyéni vívóversenyek végleges eredményei a következők: Első Ducret (francia), harmadik Vandamme (belga), negyedik Coutrot (francia), ötödik Darraz (Argentína), hatodik Essiller (dán.) A női vívóverseny végleges eredménye: Első Ossolier (dán), második Davis (angol), harmadik Hecksler (dán), negyedik Freemann (angol), ötödik Barding (dán), hatodik Tary Gizella (magyar.)

O Tary Gizella pályafutása. Budapestről jelentik: Cantelli ismert budapesti vívómester ma nyilatkozott tanítványáról, az olimpiászon oly szép sikerrel szerepelt Tary Gizelláról. A vívómester azt állítja, hogy Tary Gizella energikus, jókult vívó, kár, hogy idehaza nem volt alkalma nőikkel aszóni. Párisi költségeit megtakarított pénzéből és a vívómester tanítványainak adakozásából fedezte. Santelli ingyen trennroztá az olimpiászra. Tary Gizella azelőtt vidéki színpadokon játszott főként népszínművekben, legutóbb Budapesten a műszínházban vendégszerepelt. Az utolsó hónapokban szerződés nélkül volt. Más nemzetek négy hölgyet is kiküldtek az olimpiászra, hogy ott a női vívók egymást segítsék. Tary egyedül küzdött Magyarország színeért.

O Tary Gizella a női törvívás ötödik helyén. Párisból jelentik: A női törvívás döntőjében Tary Gizellát Sailer 5:2, Devis 5:1, Freeman 5:2, Hecksler 5:0 arányban

legyőzte. A magyar női birkók tehát a női törvívás világbajnokságában az ötödik helyre került.

A tenniszverseny harmadik napja

(Saját indósióktól.) Ma játszódnak a bajnoki elődöntő mérkőzések, amelyeket a nagyszámú közönség fokozott érdeklődéssel nézett végig. A közönség számos nagyszerű játékban gyönyörködhetett, amelyeket kitörő lelkesedéssel honorált.

A bajnoki mérkőzések eredményei a következők: Férfi egyes: San Galli—Jacobici 6:0, 6:0, Rosetti—Török 6:0, 6:0, Dr. Lupp—Krupenszki 6:1, 6:3, San Galli—Lupp 6:0, 6:3, Rosetti—Dörner János 6:4, 6:0, Brandenburg 4:0, 6:1, 6:3. Női egyes: Széllné—Angel M. 6:0, Schlosserné—Fülöp né 6:3, 6:2, Donia—Angel 5:3, 6:1, Gulescu—Donia 6:2, 6:0.

Férfi páros: San Galli, Rosetti—Panu, Cantacuzinó 6:0, 6:2, Máthé, Herskóvics—Széll, Bánkdy 6:1, 6:2, Dörner, Krupenszky—Farkas, Tancsics 6:1, 6:2, San Galli, Rosetti—Dörner—Sulek 6:1, 6:1, Bohus, Brandenburg—Máthé, Herskóvics 6:1, 6:2, Krupenszki, Dénes—Török, Angel 6:1, 5:2. Vegyes páros: Dr. Lupp, Széllné

Még csak

5

napig adja az

„AU PRINTEMPS de BUCAREST”

aradi fiókja

a V. MISSIR FII & Co. S. A. tulajdona
az összes raktáron levő árukból

15%

árengedményt

—Baru, Graff 6:2, 6:1. Dörner, Fülöpné—Széll, Fiedlerné 6:2, 6:2. San Galli, Stefanescu—dr. Lupp, Széllné 6:3, 6:1. Dörner Fülöpné—Rosetti, Colescu 7:5, 1:6 8:6. Ez volt a mai mérkőzés legszébb játéka. Fülöpné gyönyörű játékokat produkált és a Dörner-párt győzelemhez segítette. Másodosztályú mérkőzések. Férfi egyes: Stefanescu—Boross 6:1, 6:1. Jacobi—Oláh 6:4, 2:6, 6:3. Tancos—Farkas 6:1, 6:0. Cantacuzino—Lupp 6:4, 6:2. Török—Angel 8:6, 7:5. Cantacuzino—Ispravnik 6:1, 6:2.

Női egyes: Angel—Bodnár 6:0, 6:2. dr. Széllné—Graff 6:1, 6:2. Széllné—Waldmann 6:4, 3:6, 6:1. Angel L.—Soós M. 6:4, 7:5. Fiedler Márta—Angel Margit 3:6, 6:3, 6:5. Angel Lodi—dr. Széllné 7:5, 6:2. Döntőbe került: Angel Lodi és Fiedler Márta. Ifjúsági fu: Herskovits—Winternitz 5:7, 6:3, 6:1. Mannheim—Herskovits 6:4, 7:5. Bauman—Weininger 6:2, 6:1. Réthy—Góthi 6:1, 6:4. Banu—Réthy 6:3, 4:6, 6:4. Döntőbe került Banu és Mannheim Leány: Fiedler Klári—Graff 4:6, 6:3, 6:2. Brunner—Salacz 6:4, 6:8, 5:3. Az elődöntő mérkőzések holnap délig befejeződnek és délután a döntőkre kerül a sor.

— Oradea-mare—Arad válogatott football-mérkőzés lesz ma, vasárnap délután 6 órakor a Gloria-CFR. pályán. Oradea-mare válogatott csapata ezúttal először játszik Aradon. Játékosai között több külföldi játékos szerepel. A sportkedvelő közönségnek Aradon régen nem látott szép játékokban lesz része.

A postamester kifosztotta a postahivatalt.

Pozsonyi tudósítónk jelenti: A garamkövesdi postahivatalban az utóbbi hétben különös dolgok történtek. Garamkövesd és környékének lakossága hiába jelentkezett a postahivatalban a címére érkezett pénzek felvételére, a postamester valamely ürüggyel mindig elodázta a kifizetéseket. A feladott pénzüsszegek pedig nem jutottak át rendeltetési helyeikre. Végre kiderült, hogy Hradecky Rudolf postameser körülbelül 230.000 cseh korona összeggel megszökött. Vele szökött Sedlacek N. nevű társa is.

A postamester a tanítók és más hivatalnokok részére érkezett havi fizetéseket, valamint a két hét óta a postahivatalba beérkezett pénzeket elcsikkasztotta. A rendőri nyomozás megakadályozása végett Hradecky a postahivatalt telehintette papírkával és az összes számadásokat elégette.

A sikkasztó postamester két level-borítékot hagyott vissza. Az egyiket a postaszolgálat címmezte, akitől bucsút vesz és 2000 Kc. összeget hagy neki. A másik borítékban ugyan csak 2000 Kc-t hagyott. Vojtek József garamkövesdi kereskedőnek. Az egyelőre ismeretlen helyre szökött sikkasztó postamester kézrekerítésére a csendőrség és rendőrség a legerélyesebb nyomozást indította meg.

Kézen-közön eluszik a pénz

Hogyan kapják meg követelésüket a magyar kötvények és betétek tulajdonosai — Előbb levonják az adóhátralékokat és a kezelési költséget

(Saját tudósítónktól.) Beszámoltunk a pénzügyminiszternek az aradi és timisoarai pénzügyigazgatóságokhoz küldött legújabb leirataról, amelyben elrendelik, hogy a pénzügyigazgatóság hívja fel az érdekelteket, akiknek birtokában magyar jelzálog és községi kötvények vagy magyar pénzintézeti betétkönyvek van, hogy azt deponálják a pénzügyigazgatóságok után lesznek a követelések kiegyenlítve.

Aradon és Temesváron néhány nappal ezelőtt már publikálták a pénzügyminiszter felhívását. Ez ideig azonban a sok ezer ilyen kötvény és betétkönyvecske tulajdonos közül csak néhányan deponálták a kötvényeket. A deponált kötvények és betétkönyvek nagy összegű ötszáz ezer koronán felüli követelést bizonyítanak.

A román-magyar gazdasági bizottság tanácskozásai folyamán tudvalevőleg abban egyeztek meg, hogy az 1918. előtti követeléseket 2:1 arányban, az azutáni követeléseket pedig 1919. március 20-ig 4:1 arányban fizeti ki Magyarország Romániának.

Azok a jelzálog kötvény és betétkönyvecske tulajdonosok, akik

nek leire átszámított követelésük 100 ezer lejnél alacsonyabb összeg tartoznak a miniszterium felhívásának eleget tenni, mert félnek, hogy mire követelésük kifizetésre kerülne, a sokféle kezelési és utánjárás költséggel még talán ráfizetéssei végződne a követelés behajtása. A pénzügyigazgatóság ugyan is a deponált kötvényeket és takarékkönyveket Bucarestbe terjeszti fel, ahol erre a célra delegált bizottság vizsgálja felül és végzi az adminisztrációs munkát. A követelés kiegyenlítése után az összegből levonják az összes adóhátralékokat, kezelési költségeket. A követelésből ezután még megmaradt jóleredékként összeget természetesen nem fogják késedelem nélküli pontossággal a felteknek kézbesíteni, hanem azt költséges és hosszadalmas uton Bucarestben kell megnehezített igazolások után felvenni. Ezek szerint tehát érthető a jelzálog kötvény és a takarékkönyvecske tulajdonosok féltő vonakodása és az ezzel magyarázható meg a pénzügyminiszter felhívásának eredménytelensége, bár a felhívás kijelenti, hogy azok, akik a kötvényeket nem deponálják követelésüktől elesnek.

Teleszky nyilatkozik a magyar kölcsön sikeréről „A nyugat érdeklődik irántunk”

Budapestről jelentik: Teleszky János volt magyar pénzügyminiszter, nyilatkozott Bécsben újságírók előtt a kölcsönről és annak eredményeiről:

— Magyarország a kölcsönnel két hónap alatt elérte azt a sikert, — mondotta a miniszter — amire Ausztriának másfél évre volt szüksége. A nyugat érdeklődik irántunk és megért bennünket. Hangoztatta ezután, hogy a magyar közönségnek lealább olyan bizalmat kell tanusítania a kölcsön iránt, mint a külföldnek. Az átmeneti nehézségek miatt nem szabad csüggedni, mert ezek a pénzérték állandóságának jelei és a pénz gyógyulásának kísérőjelenségei.

Magyar - német gépirónót keres 9000 LYSOFORM vállalat

Arad, Bohus-palota, III. kapu. I. emelet Gyorsirni tudók előnyben részesülnek

NŐI NYARI KALAPOK
minden elfozadható árban a míg a készlet tart.
Vászon kalapok 80.—95.—120.—L.
Kérem a kirakataimat megtekinteni!
HOFFMANN SANDOR
Aradon. 3603

80 ezer kilométer gyalogtura a föld körül

Vállalkozó németek négy év alatt teszik meg az utat.

Budapestről jelentik: Az itteni román konzulátustól ma vizumot kért Grot német elektromérnök a maga és a felesége részére. Grot feleségével és Meyer német rendőrtisztával az angol Wanderer Klub három ezer fontos díjáért világméretű utra megy. Nyolcvanezer kilométert kell végigjárniuk négy év és négy hónap alatt. Utirányuk: Budapest — Brassó — Bucaresti — Konstantinápoly — Bagdad — Peking, azután az ázsiai puszták, itt áthajóznak a tengeren Amerikába, onnan Afrikába, majd a Gibraltárnál európai földre lépnek. A vállalkozó földközi gyalogjárók szászországiak.

HIREK

Jelen!

Mateotti halála után is harcol. Az olasz kamara tegnapi ülésén a parlamenti szokásnak megfelelően az elnök felolvasta a képviselők névjegyzékét. Amikor az M. betűhöz ért, fátyoózott hangon olvasta:

— Mateotti.
A visszafajított csendben, amelyben meg lelegett érezni a képviselők szíve dobbanását. Harsányan rivallt egy hang.

— Jelen!
Erre a szóra mindenki megfordult és a közönségre nézett. A civiltásra uszítók megremegtek, minden idők legnagyobb körmédusa, Mussolini elfeléredeff, az elnök zavarában a csengőhöz nyúlt és a szocialista pádsorokban most már mind egyszerre kiáltották:

— Jelen, jelen!
Az uszítók, akik a faszizmusz jel szavával horították a népet, nem jutottak szóhoz. Erre a „Jelen”-re nem lehetett felelni. A meggyilkolt képviselő szellemével szembeszögujni nem mert senki. Ott volt a teremben maga Mateotti, még soha ennyire nem volt jelen és maradt elpusztíthatatlanul örök időnkig üres nadjában... Amióta meggyilkolták, nem akar távozni, állandóan jelen van.

— Jutalmazták a magyar orvosokat. Budapestről jelentik: Számos orvos, közöttük községi orvosokat is, ezenkívül több egyetemi magántanárt kormánytanácsosoknak és kormánytanácsosoknak neveztek ki.

— Új vegyész-mérnök. Eckstein Géza, a prágai műegyetemen június 27-én vegyész-mérnöki oklevelet nyert.

— Hajléktalanok a pesti Opera előtt. Budapestről jelentik: Tegnapi este egy öttagú kilakoltatott házmestercsalád az Operaház elé költözött az uccára. A szerencsétleneket az ucca éléimezi.

— Aki elvesztette a memóriáját. Londonból jelentik: Itt ma az egyik kórházba egy harmincéves férfit hoztak be, aki elfelejtette nevét és lakását és az uccákon bolyongott. Azt hiszik, hogy napszúrástól vagy a kimerültségtől veszítette el memóriáját.

— „Cerbul” első román vadásztársaság rendes évi közgyűlését július 12-én délután 6 órakor tartja meg a Fehér Kereszt kistermében. Erre a rendes tagok ezután is meghívhatnak. A rendkívüli tagok is részt vehetnek, akik egyúttal felhívhatják, hogy a jövő vadászati évre leendő felvétel végett kérvényüket 15 nap alatt az elnökségnek adják be. Közgyűlés után társasvacsora ugyanott. Mindazon tagok, kik vadászati jog elnyerése végett az elnökségnek fizeszték le a megállapított összeget, a fennmaradt részt a közgyűlés alkalmával felvehetik.

— Új okleveles gyógyszerész: Friedmann Marci, dr. Friedmann József pécskai községi orvos fia, a jénei és prágai tudományegyetemen végzett tanulmányai után gyógyszerész oklevelet nyert.

— Az AMTE táncdal egybekötött nagy népünnepelve július 6-án Aradon a városligetben.

Timisoarai orvos karrierje Amerikában. Dr. Hollós József volt kiváló timisoarai tudóspecialista néhány hónappal ezelőtt vándorolt ki Amerikába. A nagyképzetségi orvosoktól timisoarai barátai most levelet kaptak, amelyben tudatja, hogy az Egyesült Államok Ohio államának Youngstown nevű városában telepedt le és az ottani katolikus kórház igazgató-főorvosa lett 250. dollár havi fizetéssel és teljes ellátással.

Vihárlás

Amerikából gyors hullámhősszokor megérkezett hozzánk is a vihárlás. Kánikula nevű testvérével egyszerre csak ránkörözött. Húguta nevű rokonát azonban szerencsére még odahaza hagyta. Az emberek, ha az uccán találkoznak, a szokásos „Jónapot” helyett már csak a „Júdermelegvan” kifárasztalódvölük egymást. Szinte illétlenség számba megy nem panaszkodni a meleg miatt. A Maros csábítja az embereket, az emberek sem nagyon állnak ellen a csábításnak, szépen kifejlődött strandélet kezdődik nálunk erkölcserendészettel és tilalmakkal súlyosbítva. A kávéházak és vendéglők ajtóiban kiállnak a tulajok és elbűvölő hangok sugárlják a nagyokat szuszogó emberek felé: „Szép barna eltikkadt, jöjjön csak be hozzám. Jó spriccert és jegbehült sört kaphat nálam.” Az aszfalt is szépen olvad, szinte évezettel ragad bele az ember. Már előbujtak az apostolok is: a mezítob viselet és a kabát nélküli csőcselék, még csak éppen az első nyári botrány és a szokásos júliusi pofon hiányzik, akkor aztán teljes lesz a kánikula. Meleg van, sőt fúj de meleg van.

Vadházasság az István-úton. Hogy lehet meggazdagodni? Egy bál titkaiból. A becsületes ember, A Mateotti-ügy dióhéjban, A „Fáklya” négy regénye. Nefeletts Kiss József siriára, Tréfás apróhirdetések. stb. című cenzúrák között az Aradi Fáklya mai legújabb száma.

Összeütközött a bécs-nizzai luksuszvonat. Bécsből jelentik: A Nizza és Bécs között közlekedő luksuszvonat Vízine olasz állomás közelében összeütközött egy tehervonattal. A személyzet közül többen megsebesültek. Az utasok sértetlenek.

Villamos baleset. Csernovicből jelentik: Ma nagyobb villamos-szerencsétlenség történt. A Piata Unireim haladt egy villamos, miközben defektust kapott. A kocsi a létesítményen felelő haladt és nem lehetett megállítani. Az utasok rémülten ugráltak ki a villamos kocsiból. Több súlyos és könnyebb sebesülés történt.

Sikkasztó román őrmester letartoztatása Budapesten. Budapestről jelentik: Ma megjelent a főkapitányságon Dionisos Vasilie romániai csendőrorrmester és kijelentette, hogy vallani akar. Elmondta, hogy Bucarestben elsikkasztotta a rabított legénységi pénzt és azután Budapestre szökött. A rendőrség letartoztatta és értesítette a bucarestii katonai hatóságokat.

Tüz Nagyvarjason. Nagyvarjason július 3-án kigyulladt Fekete Gáspár és Sámboer András odavaló lakosok háza. A tűz oka az eddigi megállapítások szerint a rosszul épített kémény, azonban gyújtogatás esete sincs kizárva, ezért a csendőrség ez irányban is megindította a nyomozást. A kár tízezer lej.

Princip Gavriilo szobrot kap Konopistban. Prágából jelentik: Konopistban a meggyilkolt Ferenc Ferdinánd egykori birtokán Beneschau cseh város szobrot akar állíttatni Principnek, a volt trónörökös gyilkosának.

Kemény legény ez a Radó Kálmán! Egy kisleány, akitől megtagadták a szóbeli érettségit. A rehabilitált Mold József, Mi van a Ge-niusszal? Alaptalan rágalimok aradi ékszergyárosok ellen. Hadd pukkadjon a Kleiné! Egy modern 24 éves

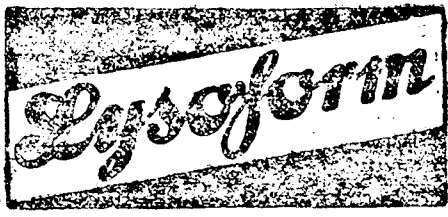
asszony. Az aradi színház sorsa. stb. az Erdélyi Élet legújabb számából. — Uj aradi gyógyszerész tudor.

Rosenthal Imre aradi gyógyszerész a prágai német tudományegyetemen gyógyszerészeti diplomát szerzett.

A hölgyek csakis Rozsnyá-féle Serail-cremet használnak.

Serejten Kerna konzultáran.

Banca Centrala aradi fiókja elfogad betétként külföldi pénznemeket, valamint külföldi követeléseket, melyeket eredeti valutában előnyösen gyümölcsöztet.

**Megállt a lej esése Zürichben
A külföldi devizák paritásán alul mozognak**

(Saját tudósítónktól.) A napok óta tartó nagy lejesés ma megállt Zürichben és Párisban is. Nem tudni, hogy a Banca Nationala intervenciója enyhítette-e pillanatnyilag a helyzetet azzal, hogy nagymennyiségű fontot dobott a belföldi piacra, amennyi azonban bizonyos, hogy a devizák nagyot estek és valamennyi jóval a paritás alatt mozog. A devizapiac nyomott, lanyha hangulata a lej gyors javulására enged következtetni. Pénzügyi körök a kereskedelmi miniszter londoni utjának eredményeket fűznek a lej megjavítása iránt. Ha Constantinescu miniszter intervenciója is hatástalan maradna, a lei — bankörök véleménye szerint — akkor sem fog a jelenlegi 220-as kurzus alá esni. Párisban 100 lejért 7.80 francia frankot fizettek.

HELYI VALUTAÁRAK. (Július 5.) Francia frank 12.60, svájci frank 44.10, dollár 245, dinár 2.78, széköl 7.26, líra 10.70, angol font 1080. **Kifizetések:** Budapest külföldi 325. belföldi —, Bécs 287, Prága 7.24, Zürich 44.05, Milano 10.65, London 1070, Páris 1250, Newyork 246, Belgrád 2.76.

ZÜRICH NYITÁS. (Július 5.) Amsterdam 211.50, Newyork 500.50, London 2428, Páris 28.40, Milano 23.95, Prága 16.40, Budapest 0.0067.50, Belgrád 6.72.50, Bucaresti 2.20, Bécs 0.0079.15.

ZÜRICH ZÁRLAT. (Július 5.) Amsterdam 211.50, Newyork 500.50, London 2428.50, Páris 28.22.50, Milano 23.85, Prága 16.35, Budapest 0.0067.50, Belgrád 6.72.50, Bucaresti 2.20, Bécs 0.0079.15.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Július 5.) Kifizetések: Páris 12.60, London 1065, Newyork 246, Milano 10.55, Zürich 44.15, Bécs 0.0034.75, Prága 7.20. **Valuták:** Napoleon 895, líra 1.60, török líra 1.19, angol font 1040, francia frank 12.50, svájci frank 44.50, líra 10.30, drachma 4.10, dinár 2.80, dollár 245, lengyel márka 0.0046, osz-

trák korona 0.0037, magyar korona 0.0032, széköl 7.40.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEGYZÉSEL. (Július 5.) Belgrád 980—1000, Dinár 960—1000, Bucaresti 325—345, lej 315—345, London 358300—364000, angol font 355300—364000, Páris 4160—4260, francia frank 4130—4260, Newyork 82750—84000, dollár 82250—84000, Milano 3510—3580, líra 3430—3580, Bécs 116.80—118.70, osztrák korona 116.30—118.70, Prága 2410—2150.

Szabaddá tessék a magyar gabonát. Budapestről jelentik: A kormány az új termésre teljesen felszabadítja a gabonaforgalmat és eltörli a kivitei illetéket.

A Kereskedelmi és Iparkamara közli a wieni osztrák-román Kereskedelmi Kamara megkeresése alapján, hogy a wieni „Ausztriai Mezőgazdasági Cégyárak Egyesülete” 100 darab Sack-rendszerű, 72 kg. súlyu, német eredetű acéleket, amely Wienben transitál, rövid úton bocsájít áruba. Egy darab ára 350.000 osztrák korona. Megkeresések közvetlenül Österreichisch-Rumänische Kammer für Handel, Gewerbe und Industrie Wien Hoffburg—Schweizerhof—Säulenstiege II. Stock intézendők.

Három kizárás a pesti tőzsdén. Budapestről jelentik: A tőzsde fekete tábláján ma két helyelmi ügyet hirdett ki a tőzsde tanácsa. Szeredai Miklós dr. tőzsdetagot hat hónap tartamára kizárták a tőzsdéről, mert egy ügyfelel szemben, akitől értékpapírok vételére és eladására kapott megbízást, kifogas alá eső magatartást tanusított. Schiller Hugó tőzsdetagot feddésre ítélték, mert sértő szavakkal illette egyik tagtársát. Nemes László tőzsdetagot három hónapra zárták ki a tőzsdéről, mert egyik tagtársával szemben olyan ügyből kifolyólag, amely polgári perut tartozott volna, alaptalan bünyádi feljelentést tett ellene. Kelemen Marcel tőzsdetagot azért ítélték feddésre, mert ha jóhiszeműen is, de olyan árfolyamot mondott be, amelyet ő nem

kötött és amely árfolyamnak helyességét ő maga nem ellenőrizte

MOZI

xx Az aradi Apolló mozgószínház még vasárnap és hétfőn tartja műsorán Shakespeare nagy munkáját: az Othellót. A hét felvonásos nagy tragédiában Emil Jannings, Werner Krauss, Lenkeffy Ica, Iya de Putti alakítják a főbb szerepeket. Othellót, Velence büszke hadvezérének a mellőzött helyettese, Jago bonnyodalmas celszövéssel féltékenyvé teszi feleségére, Desdemónára. A féltékeny Othello megfojtja feleségét és amikor rájön a cselvetésre, megöli Jago-t és kétségbeesésében öngyilkos lesz. A kép művészi rendezése bámulatba ejti a nézőt.

xx Vasárnap és hétfőn marad még műsorán az aradi Uránia mozgószínházban az Örök éjszakák című filmese, amelyből a szerelem nagyszerű csodája muzsikál föl. A film nagy művészei: Konrad Veidt, Olaf Föns és Fern Andra személyesítik meg a képen a nagy dráma alakjait, melynek minden mozzanata, jelenete meghatódottságot vált ki a nézőből.

xx Utoljára vetíti vasárnap este az aradi Marosparti nyári mozgószínház Feuillet Octav világhírű regényét, „Egy szegény ifju történeté”-t, amely izgatón érdekes történetével és a szereplők nagyszerű játékaival kiemelkedik az utóbbi évtizedek filmterméséből. A legkiválóbb filmszínészek játszák a szegény ifju romantikus történetét, amely az előző két eseten is őszinte sikert aratott. A nagyszerű filmregény előtt Fatty egy kacagató, burleszkjét, a „Fatty, mint tüzoitót”-t vetítik, amely ugyancsak igénybe veszi a revalidizmozikat. A nyári mozgószínház mindinkább megnyeri a közönség szeretetét, amely tömegesen keresi fel. Arádnak ezt a kellemes és párlat ritkító szórakozóhelyét. Jögyeket a Weinberger cirkuszletben, este héttől pedig a mozipéntárnál lehet előreváltani. Esős idő esetén a jegyek másnapra érvényesek.

xx Az „Essex grófia” című szenzációs film kerül hétfőn, kedden és szerdán a Marosparti moziban bemutatásra. A film főszerepeit Werner Krauss, Huszár Károly és a legkiválóbb filmszínészek játszák. A szenzációs film csak három napig marad műsorán.

xx Aki másodszer veszi el feleségét címen kedden nagy filmudonságot mutat be az Apolló, melynek főszerepét Agnes Ayres játssza. Egy boldognak indult házaset a kép témája, melyet a pazarló asszony megromt. A férj elválik, de újabb házassága sem hozott nagyobb boldogcágot s sokszor visszairja első feleségét, akit még mindig szeret. Egy furcsa véletlen összehozza első feleségével, akit ismét magához hív. A megható film kedden, szerdán és csütörtökön marad műsorán.

xx Az aradi Erzsébet mozgószínház nyári helyiségében hozza műsorra az idény legnagyobb drámáját, A kiátkozott-at. Főszerepben Lebh Ha. Műsorán kívül egy órási viziták, A varázsheregdu

**SERVIETI
TITKÉREK**

Helyesleg. Hol van én még az ideg-
betegségem? Csak ne képzeld! Sok
mindenre ráfoszák, hogy idegesség
ami pedig távol áll tőle, mint Mária Je-
ruszalemtől. Az a sok szokatlan, szo-
szély, cívődés, állhatatlanság, ami az
életben oly gyakori, nem érdemli meg a
neurasthenia nevet. Ez egy gyötör, kel-
lemetlen betegség. Főbb jelenségei, szív-
szorongás, hátfájás, időváltozások nagy
lelki nyugtalanság, gyakori rossz álom,
emésztési zavarok, betegségek elképzé-
lése, köcsöghesés apró dolgok miatt,
gyorsan változó kedélyhangulat, nagy
nehézségek irásnál, olvasásnál, társaság
kerülése, türelmetlenség, emlékezőtehet-
ség jelentéktelen megjárogulása és ha-
ferniak kapiák meg sértett ambíció, tul-
sonló degeneratív tünetek. Több esetben
feszített munka, rendetlen életmód stb.
miatt, a nők inkább öröklék s nálunk
ezek a tünetek histériával kapcsola-
tosak. Mindenek előtt szakértő orvoshoz
kell fordulni s annak tanácsai szerint élni
Persze munkából, erőfeszítésből men-
nél kevesebbet ajánlanak, mindent mér-
sévelve; kívált pedig a kedély kellemet-
len emócióit kell kerülni, a bosszankó-
dást, haragot, buslakodást s a magával
való foglalkozást. Ajánlanak ezenkívül
több mozgást a szabad levegőn, langyos
vizben fürdést, sportot — mind olyan do-
log, ami az egészséges embernek is
jót tesz.

B. Magda, Arad. Hogyan adhatja egy
leány tudtára az ideálnak, hogy szereti?
Nagyon sokféle módon tüntetheti ki. Öt
hígyje el. Abban igaza van, hogy nem
mondhatja meg neki és nem mutathatja
fellünnön, mert esetleg mások félrema-
gyarázzák. De annyi módja van annak,
hogy diszkrétan tudomására adja érzel-
meit, hogy bőven válogathat. A sétatónál
az apró elkerülhetetlen bizalmasodások
társaságban kitüntetheti. Hiszi kedved
ezt ösztönösen valószínűleg meg is tes-
szí, csak öntudatlanul. Hogy pedig meg-
teszi az biztos, hiszen Nő. Egy régi elő-
zető Arad. Tudomásunk szerint a moral
insanity oka pszichoanalízis útján meg-
állapítható és verbál-szugesztívóval már
történetek sikeres gyógyítások. W. E.
Arad. Ostoba és intelligenciahiányt el-
áruló levelére nem válaszolunk. Egy elő-
fizető. A cikket különböző, itt fel nem so-
rolható okokból, nem közölhetjük. Ha
közelebbit óhajt az okáról tudni fírad-
jon fel szerkesztőségünkbe.

S.A.K.A.

Rovatvezető: Dr. Janny Géza.
49. Elhárított vezércsel.
Játszották New-Yorban 1924-ben.
Világos: ALJECHIN.
Sötét: Dr. LASKER.
1. d2—d4, d7—d5. 2. e2—c4,
e7—e6. 3. Hg1—f3, Hg8—f6. 4.
Hb1—c3, Hb8—d7. 5. c4×d5,
e6×d5. 6. Fe1—f4, c7—c6. 7. e2—
e3, Hf6—h5. 8. Ff1—d3, ? Hh5×
f4. 9. e3×f4, Ff8—d6. 10. g2—g3,
0—0. 11. 0—0, Bf8—e8. 12. Vd1
—e2, Hd7—f8. 13. Hc3—d1, f7—f6.
14. Hd1—e3, Fe8—e6. 15. Hf3—
h4, Fd6—e7. 16. b2—b4, Fe7—b6.
17. Hh4—f8, Fe6—f7. 18. b4—b5, ?
Ff7—h5. 19. g3—g4, Fh5—f7. 20.
b5×e6, Ba8—c8. 21. Ve2—b2,
b7×e6. 22. f4—f5, Vd8—d6. 23.
He8—g2, Fb6—c7. 24. Bf1—e1,
h7—h5. 25. h2—h3, Hf8—h7. 26.
Be1×e8, Be8×e8. 27. Ba1—e1,
Be8—b8. 28. Vb2—c1, Hh7—g5.

Avalódi

Schicht „Szarvas” védjegyű szappan

kiméli értékes fehérneműjét.

Lloyd 2278. 2651—II.

Csetey si Seitz. Magazin de fer scule de masini si metale — vas szerszám
és témáru kereskedés ARAD, Bulev. Regele Ferdinand 14.
(Boros Béni-tér.) — Rentabel, hámozógép,
schmirgli köpenyt, daráló követ előnyös árban készil u. m. malom-
kövek és schveltzi szita selyem állandóan raktáron legolcsóbb árban

29. Hf3—e5, f6×e5. 30. Ve1×g5,
e5—e4! 31. f5—f6, g7—g6. 32.
f2—f4, h5×g4. 33. Fd3—e2, g4×
h3. 34. Fe2—h5, Bb8—b2. 35.
Hg2—h4, Vd6×f4. 36. Vg5×f4,
Fe7×f4. Világos feladja. Fenyeget
Ff4—g3, a g6 gyalog pedig nem
üthető Bb2—g2+ miatt.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KAROLY SÁNDOR
felel.

Cenzurat: Prefectura Judeiului.

NYILTÉR.
E rovat alatt közlőkért nem vállalunk felelősséget.

Szíves tudomására hozzuk a t. hölgyközönségnek, hogy Arad, Str. Episcopul Radu (Magyar-u.) 24. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelő

női ruha divattermet nyitottunk,

hol a legújabb divat szerint francia és angol mintára már 200 Lejtől kezdve készítünk női ruhákat.

Szíves pártfogást kér:
Csernyel és Mihalekné.

Köszönetnyilvánítás.
Mindazoknak, kik drága felejtethet-
etlen halottunknak

Klosz Józsefnek
temetésén résztvettek, ravatalára ko-
szorut helyeztek, részvétük kifejez-
sével bánatunkat enyhíteni igyekez-
tek, ezúton fejezzük ki hálás köszö-
netünket.
3887 A gyászoló család.

Aradhoz közel levő
Nagyközségben 30 éve fenálló üzlet la-
kas, gazdasági épülettel főtuton, egy hold
prima földdel örökáron eladó. Kovács,
bognár, vagy fakereskedésnek alkalmas.
Cím: 3901

Steiner Lajos,
Arad, Str. Brancovici Nro. 6.

Orök éjszakák.
Fern Andra, Conrad Veidt
:: és Olaf Föns-el. ::
Még ma vasárnap és hétfőn az
Urániban.

OTHELLO.
Lenkeffy Ica, Putty Lya
:: és Emil Jannings-al. ::
Még ma vasárnap és hétfőn az
APOLLOBAN.

Konyhaberendezések
szép kivitelben.
Leányzóba, Előszoba, Hálószoba,
dus választékban raktáron.
CZIRKAL, Arad, Ful. Reg. Ferdinand
37. (Boros B.-tér) Telefon 534. 3877

Tőkebefektetésre
alkalmas bér-, magán és gardál-
kodásra alkalmas házak, fűszer
üzletek, vendéglők házzal együtt
mindenhol elfoglalható lakással,
olcsón vehetők.
Wallinger-iroda utján Arad,
Földes patika átellenében 15066

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma 420
Abbaziában.
Erősítő-, edző-, hízáló, diét-kurák.
Rythmikus szabadlevegő gyógytorna.
Gyermekek 7 éven felül ki-
sérlet nélkül is felvétetnek.

En Csillag Ama
185 cm. hosszú
Grísi Loreley ha-
jamat az általam
feltalált kenőcs és
szappan 14 havi
használatát után
kaptam. Ez az erve-
dülő szer hajhullás
ellen és annak nö-
vését előmozdítja,
a fejbőrt erősíti.
Férfiaknál előmoz-
ditja a teljes, erő-
teljes szakállnövést
és rövid használatát után úgy a haj, min-
a szakáll természetes fényű és sűrűsége
lesz és megkímél a legveszélyesebb korrig idő-
előtti korai megöszüléstől. Egy tégely kenőcs
Lej 50.— Egy darab szappan Lej 35.—
Kapható minden gyógyszerárban és
drogériában vagy az összeg előzetes be-
küldése mellett a romániai főlerakatból:
Gracia Kozmetikai Laboratorium
ARAD. 13775

Ujságmakulatura
5 kgr.-os cso-
:: magokban ::
kapható a kiadóhivatalban

Feltűnő olcsó szőlő és házvétel.
Covasintón a villanyos állomás tőszom-
szedságában gyönyörű 4 szobás magán-
ház, hozzátartozó 3 hold kitűnően termő
szőlővel együtt, elköltözés miatt 250
ezer Lejért eladó. Kizárólagos megbízott
Albert Haász irodája. Arad Str. Romanu-
lui 5. (Zrinyi-u.) 16518

Malomvevők figyelmébe!
Bánáiban, legjobb búzatermő vidéken
vasuti állomás tőszomszedságában ker-
kurencia nélküli műmalom nagyon ked-
vező fizetési feltételekkel és ezenkívül
több kisebb nagyobb mül és gőzma-
lom, nenger malmok kitűnő búzatermő-
vidékeken részletfizetésre is eladók.
Értekezni lehet Albert Haász irodájában
Arad Str. Romanului 5. (Zrinyi-u.) 16518

Olcsó házadás Aradon.
Str. General Coanda (volt Borona-uccá-
bar) jökarban lévő cseréppel fedett ma-
gánház 120 ezer Lejért, elfoglalható la-
kással, betegség miatt sűrűgösen eladó.
Értekezni lehet Albert Haász irodájában
Arad Str. Romanului 5. (Zrinyi-u.) 16518

**Reichsdeutscher, erfahrener
CHEMIKER**
mit einer 25 jährigen Praxis zurzeit
in einer arader Fabrik tätig will seine
Stelle verbessern und sucht geeignete
Position in einer chemischen, oder
ähnlichen Industrie. Anfragen erbeten
an „KELET” hirlapiroda, Arad. 10083

Nyári occasio

14 napig!

9777

Crep epong mtr. 75 Lej
(40 színben)

Crep ala marocain 56 Lej

Crep gyönyörű mtr. 62 Lej
csikokban

Epongok, grena-
dinok, férfi- és női
berberik, covercootok,
stb. tetemesen leszállitva!

Deutsch Testvérek
Arad, Minorita-palota.

UJ UZLET! „CASA DE CEASURI SI BIJUTERIE“ FEINER, Arad, Strada Bratiann 2. Olcsó árak órák, ékszerek és dísz tárgyakban. Brilláns, arany és ezüstért a legmagasabb napi árat fizetek

Naponta indítunk futárt Clujra (Kolozsvárra). Magyar és cseh vizumot Kelet hirlapiroda ARAD, Strada Alexandri (Salacz-u.) I. 10082

Apró hirdetések

Vétel és eladás.

ANTIK POHARAK két ágvas páplan, szmirna puff, valódi perzsa párnák, festmények, majolika tálak, fotelek, mahagoni asztal, gyémántok, hintaszék, csillárok, női íróasztal tükrök, kis kredenc, világos szekrények, tükör és mosdó, scheslon, scheslon terítők, márványmosdó, orvosi műszerszekrény, nyári paplan Biedermayer zenelőóra, ékszerek ajánlók tárgyak eladó. Arad Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

KOMPLETT hálószoba és különböző butorok eladó Strada Marie Chendi No. 11

PIANINO három pedálos jó hangú eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3897

EGY Hoffer-kazán 6-os eladó. Arad, Str. Teodor Serb 8. 3902

JOALLAPOTBAN levő szolid dubio megvételre kerestetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3882

EGY ÖT méteres csónak vitorlával eladó Artđ Str. Cuza Voda (Thokóly Imre)-uccai fűrdőnél. 3896

NYERS borkövet vesz Irom Arnold Arad, Strada G. Alexandrescu (Bercsényi Miklós-ucca) 39. 1608

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélégyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 881

JO KARBAN lévő fehér gyermekkosci eladó. Arad Bulv. Carol (Erzsébet körút) 37. II-12. 10039

MALOMKÖVEK, eredeti francia és hazai, szítással, géppel, szilák, malomszerek, csérlőüzemi cikkek Kovács Soma és Társánál, Arad. 3892

PERZSA és egyéb szőnyegeket, butorokat, antik tárgyakat, ezüstműt, fehérneműt, kézimunkát, festményeket, dísz tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

MALOMKÖJÁRAT komplett, használt, francia kővel, felvörövel, szállításra keresek Ajánlatot „Köjázat” jellegű alatt az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 3879

MÉLYEN LESZÁLLÍTOTT ÁRAK! Gyapjú férfi öltöny Lej 1470.— Tennisz férfi öltöny Lej 1450.— Lenvászon férfi öltöny Lej 1250.— Selyem-lüsster sacco Lej 1250.— Tennisz férfi nadrág Lej 520.— Lenvászon férfi nadrág Lej 450.— Gummi kabátok 850.— Lejtől kezdve. MUZSAY JOZSEF férfi-, nő- és gyermek ruha telepe Arad a színházzal szemben. 3756

EGYLORA való sandlafter, olcsón eladó. Arad, Str. Oituz 37. 3885

TIZENKÉT SZEMÉLYES ezüst evőeszköz és 2 rend férfi ruha eladó. Megtekinthető 3-6-ig. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3852

BUTORRÁKTÁRÁMBAN ebédlők, hálószobák olcsóáron kaphatók Wiegensfeld, Arad Str. Eminescu Deák Ferenc-u.) 6. 3787

Nyári Occasio! :-: Redukált árak!

48.— Lej 1 mtr. finom mintás batiszt
69.— Lej 1 mtr. finom mintás Liberty
59.— Lej 1 mtr. finom egyszintű Zephir
42.— Lej 1 mtr. finom Karton és Mossó Delainek, nyári ruhákra! 3844

Mindenkinek saját érdeke, hogy a kirakati árakat megtekinise!

WEISZ ARMIN divatárúházában Arad, Piața A. Ianou 18. (Szabadság-ter).

Oktatás.

INTERNAT PENTRU BAIEȚI EVREEȘTI — IZR. FIUINTERNATUS — cívaltal bentlakó és bejáró tanulókat, valamint előkészítő javító és magántanulókat Tessedák prospektust kémi. Arad Alexandru Gavra 19. (v. Csernovits Peter-u.) 3739

JAVITOVIZSGARA előkészítő tanulókat román tantárgyakból is, állami tanerő. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3886

Uzletek.

MŰHELYNEK megfelelő, esetleg világos építkezési teret bérelnek. Cimük keretnek Fodor fényképésznél Berghammernél Arad Str. Meșianu leadni. 3898

Különféle.

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható állandó varró- és szabászati tanfolyam Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 6. udvari feljárattal, II. em. 2349

MINDENFÉLE modern hajmunkák legolcsóbban Fischernél Arad, Strada Mărășești (Kossuth-ucca) 58. 3878

DOMBORNOMASU névjegyek, levélpapírok saját monogrammal megrendelhetők. Perfect vésnök műintézet bőlyegzőgyárban, Arad, Strada Eminescu 15. sz. 15062

SZAFER lej kölcsönt keresek, megjelölt biztosíték mellett, 1 év lejára ajánlatokat „100 ezer lej” jellegre az Aradi Közlöny kiadójához kérek. 3665

Apróhirdetések folytatása a 12-ik oldalon

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle Margit és Madelaine creme. Előbbi nappal, utóbbi éjjeli használatra. Eltünteti szepelket és májfoltokat, atrákat (mitesser) ráncoakat és redőket. Az aro pár nap használat után üde, hamvas rózsaszín, arisztokratikus eltűnnek. Zsíros aro olgynok és uraknak ajánlunk HELACITOT. Minden nap használatra MARGIT-SZAPPANT és MARGIT-PUDERT. Dr. Földes gyógyszerár Arad

SZERFÜ ARAD Luther-ter Telefon 111. Irógépjavítóhelye és kellekraktára Erdély legnagyobb irógépjavítóhelye és kellekraktára

Belvárosban modern bérház 14 lakással 5 szobás parkettás elfoglalható lakással. Belvárosi 12 lakásos modern bérpalota 8 szobával, nagy jövedelemmel, 4 szobás elfoglalható lakással. Belvárosi 4 szobás fűrdőszobás magánház 400.000 Lejért. Marosparton villaszerű magánház részletfizetésre. Több kisebb-nagyobb bér- és magánházak 70.000-tól 3 millió Lejig eladó. „Argusnál” Arad, Str. Eminescu Deák F.-u. (.)

Malombérnök figyelmébe! Bánáti 5 járatú vámmalomház 5 község központjában vezető szakértő társ kerestetik esetleg bérbeadó. Kizárólagos megbízott „Argus” iroda Arad Str. Eminescu Deák Ferenc-u. I. 3350

ARGENTINA, BRAZILIA, URUGUAY LEGNAGYOBB FRANCIA DÉLAMERIKAI VONAL Hetenként háromszori hajóindulás HAMBURG, HAVRE, BORDEAUX KIKÖTŐKBŐL VEZÉRKÉPVISELŐ NAGYROMÁNIA SZÁMÁRA: A. SOLOMON FIAI TIMISOARA HOTEL ROYAL Kiváló kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás, harmadosztályú kabinok. 3491

Gyermekkosci legfinomabb kivitelben legolcsóbban kaphatók. Mindennemű gyermekkosci javításokat, gumizást, fedélkészítést, fényerőt váltalunk. 3237 Gyermekkosciüzem Arad, Str. Simion Ballat 19. (Deceawffy-u.)

Ügynökök magas jutalék mellett felvétetnek. „Singer” varrógépek részletfizetésre leendő árusítás céljából Arad- és Hunyadmegye minden nagyobb városában. 15064 BOURNE & Co. Arad, Bulv. Reg. Ferdinand 17.

Belváros szélén gyönyörű gazdálkodásra alkalmas kis magánház azonnal elfoglalható 8 szobás lakással, nagy udvar, nagy gyümölcsös kerttel 260 ezer lejért eladó. Megbízott „Uranul” iroda Arad főpostával szemben. 16084

Egy uszómester magas díjazás mellett a katonai strand fűrdőben felvétetik. 3864

Főmolnár kerestetik. Mű- és vándorlásban teljes jártassággal bíró, munkát szerető, szorgalmas mesterek fizetési igényük megjelölésével ajánlkozását kérjük. Román nyelv tudása, malomasztárságban jártasság a közönséggel való jól bántás tudás megkívántatik. Az állás augusztus 1-én elfoglalandó. RÉVESZ és HAVAS mű- és vámmalma Cermelu (Csermő.)

Elárusítónő felvétetik. 15064 Bourne & Co. cég „Singer” varrógép raktárában Aradon. Román nyelvtudás megkívántatik.

Gyárak és nagykereskedők részére olcsó árban szállítunk csomagoláshoz szükséges vékony abroncsvasat !! I. NACHT fém nagykereskedő fiókja Arad.

Menyasszonyi fényképeket a legszebb kivitelben készít Bornstein photo-salon (uj Neuman-ház.) ARAD,

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

PINCERTANONCOK 16 fizetéssel azonnal felvételnek Palkovitsnál Arad 3805

INTELLIGENTES deutsches Fräulein 21 vierjährigen Knaben gesucht. Adresse in der Administration der Aradi Közönlv. 3839

CEMENTCSERÉP munkások a reggeli keresetnek. Bővebbet szívességből Pollák Sándor téglagyárában Arad. 10089

TANULO LEÁNY, kifizető fiu felvétetik. Ingusz nyomda, Arad Str. Garagiale No. 15. 3848

MASFÉLÉVES gyermekhez szárazáda, továbbá perfect szakácsné keresetik. Cim az Aradi Közönlv kiadóhivatalában. 3858

FÖMOLNÁRT Keresek. Szeretés alatt álló három vagonos Automatikus berendezésű kereskedelmi és vámmalomba azonnali vagy Aug. hó 1-re józan életű szakképzettet. Fizetés megvezetés szerint, csak személyesen jelentkezéssel tárgyalok Schilinger Malom Erdőhegy (Jud. Arad.) 3875

SZOLGA (laborans) felvétetik Kain gyógyszertár Arad. 3874

MÉRLEGKÉPES perfect könyvelő állást keres. Esti esetleg délutáni foglalkozást is vállal. Cím: Wallinger hirdetőjében Arad. 15065

VASFÉRTÉSGÁLYOS és gépkocsis tanulókat felvesz Juhász gépműhely Str. Marasesti 37-39. Kossuth 37-39 Arad. 3870

EGY NŐS KOCNIS fátelpre 15-1 bélépésre felvétetik. Ki fátelpona már alkalmazva volt, előnyben részesül. Cim az Aradi Közönlv kiadóhivatalában. 3868

FIATL gépmunkás és munkásnő állandó munkára felvétetik Sárosi Istvánnál Arad. 3895

ÜGYES irni olvasni tudó fiu kifizetőnek felvétetik Oxigéngyár, Caiea Aurel Vlăicu 46-50. 10091

JO HÁZBOU való fiu tanulóknak felvétetik. „Perfect” vésnöki műintézet. bélyegző-gyár és Dombormű nyomda Arad Str. Eminescu15. 3894

GÖZEKE és motoreke gépész felvétetik. Csakis nagy gyakorlatiá bíró egyének jelentkezzenek Abaity Antal Aradul-Nou (Uj-Arad.) 10090

ELSŐRENDÜ munkaerők kerestetnik 16 fizetéssel előkelő kalapgyárlóban. Ugyanott tanulóleányok felvétetnek fizetéssel. Cim Sándor (vult Kelet) hírlapirodában Arad. 10091

KERESEK FILET munkát vállaló nőt. Jelentkezni lehet d. u 2-4-ig. Cim az Aradi Közönlv kiadóhivatalában. 3832

ÜGYES varrónő ismeretség hiányában otthon házakhoz ajánlközik. Vidékre is megy. Cim Arad, Gen. Dragalina 7., leányiskola titkári hivatalában. 3904

GÉPMESTER, faticgmunkáló üzenőhöz villanymotor, gőzkép vizsgákkal elsőrendű munkkerő nagy gyakorlattal állást keres vidékre. Ajánlatok „Gépmester” jeligére az Aradi Közönlv kiadóhivatalában kér. 3891

ASZTALÓSTANONCOK fizetéssel felvétetnek Czeiler és Szathmáry-nál, Aradon. 15065

ELVALLALOM kisebb üzlet vezetését elszámolásra. Rendelkezem megfelelő biztositékkal. Ajánlatok „Agilis nő” jeligére az Aradi Közönlv kiadóhivatalában kér. 3876

EGY főzni tudó mindenos főlvetetik, Arad, Str. George Lazar. (Simonyi ucca) 12. 3903

FIATAL boltiszolga azonnali belépésre kerestetnik. Irizt festéküzlet, Arad, Str. Brancovici. 15065

AZ ORIENT Divatruházban Aradon egy kisasszony felvétetik, ki német román levelezést és könyvelni tud. 3900

Lakás.

BUTOROZOTT szoba özvegy urnónél kiadó. Cim az Aradi Közönlv kiadóhivatalában. 3888

BELVÁROSBAN építendő házban háromszobás modern lakások kiadók. Bővebbet Tabakovits-építész irodájában, Arad, Piata Catedralei 12.). 5615

Ingatlan.

ARAD Str. Oituz 37. sz. magánház garádkodásra alkalmas eladó. 3884

231 öles Budapesti villatelek 100.000 leért eladó. Cim az Aradi Közönlv kiadóhivatalában. 3883

ALKALMI VÉTELEK. Bérházak- és magánházak a város szivében elfoglalhato lakással és üzlettel, eladók. Muntean és Flóra, Arad, Bulev. Regina Maria 10. 2999

MÁGANHAZ két szobás lakással, kerttel olesón eladó. Arad Str. Raju (Sarlóucca) 72. 15065

A VASUT közelében lévő ház 4s szobás azonnal elfoglalhato lakással sürgösen eladó. Arad Virginia Hotaran (Erzsébetucca) 33. sz. 3849

HAT holdas gáji szőlő eladó. Értekezhetni Dr. Szalai Vilmos ügyvédnél Arad. 3862

TIZENÖT katasztrális hold primaromániai földbirtok cserélendő hasonló magyarországi földbirtokkal Cim az Aradi Közönlv kiadóhivatalában.

GHIOROC főtján 192. számú ház, szőlő szántófölddel, teljes felszereléssel eladó. 3893

ARAD Str. Episcopul Radu 23. (Magyar ucca) modern sarok üzletház italmérésel eladó. Az egészhá azonnal elfoglalhato. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 3889

GHIOROCON országut mentén saroktelek kb. huszhecto szőlőterméssel eladó. Benkő. 3881

CONVOCARE.

Societatea Anonimă Forestieră din Lomas

și ține

XII. Adunare generală ordinară anuală

in 15. Iulie ora 5 p. m. 1924. in localul propriu din Arad (Bulevardul Regele Ferdinand No. 4) cu urmatorul program:

1. Raportul de gestiune al Consil ului de Administrație.
2. Raportul Comitetului Censorilor, stabilirea bilanțului pe anul 1922-23. și aducere hotărârei referitor la repartizarea profitului.
3. Descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului Censorilor.
4. Fixarea retribuțiilor Comitetului Censorilor.
5. Complectarea Consiliului de Administrație.
6. Alegerea Comitetului Censorilor.
7. Modificarea paragrafelor 5, 8 și 39 din statute.
8. Eventuale propuneri.

Stimații Domni acționari, cari doresc a participa la adunarea generală sunt rugați ca in conformitate cu paragraful 14 din statute, să binevoiască ași depune acțiunile împreună cu cupoanele încă neexpirate, cel puțin cu 3 zile înainte de terminul adunării generale, la cassiera societății anonime in Arad Bulv. Regele Ferdinand I. No. 4.

Arad, la 5. Iulie 1924.

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE.

DEBIT.		BILANȚUL GENERAL incheiat pe 31. Octomvrie 1923.				CREDIT.	
ACTIVA		Lei		PASIVA		Lei	
		l.	b.			l.	b.
Investițiuni...	...	9,325.014	82	Capital social	2,250.000	—
Păduri...	...	13,472.908	43	Fonduri de rezerve	7,023.571	83
Stocuri de materiale și alte stocuri	...	10,060.052	60	Creditori	111,938.817	45
Debitori	...	100,068.277	39	Conturi transitorii	...	14,157.254	39
Efecte și portofoliu de polițe	...	2,864.969	90	Rep. profitului din anul trecut	...	84.563	86
Numerar efectiv	...	1,036.525	79	Profit net pe 1922-23.	1,373.541	40
		136,827.748	93			1,458.105	26
						136,827.748	93

DEBIT.		CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE.				CREDIT.	
		Lei				Lei	
		l.	b.			l.	b.
Impozite, asigurări și alte cheltueli	...	3,714.451	09	Reportul profitului din anul trecut	...	84.563	86
Descriere pentru fondul devaluărilor	...	1,500.000	—	Profit brut pe 1922-23.	...	6,587.992	49
Profit net	...	1,373.541	40				
Reportul profitului din anul-trecut	...	84.563	86				
		6,672.556	35			6,672.556	35

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE.

Incheierea prezentelor socoteli a fost examinată din partea noastră, găsindu-le in conformitate cu registrele principale și cele auxiliare și incheiate in intelesul legii și al statutelor.

(Reproducția nu va fi taxată.)

COMITETUL CENZORILOR.

3856